

LUNDS UNIVERSITET

Genomgångsboendet – lösning eller problem?

En kvalitativ studie om samarbete och samverkan omkring
ett genomgångsboende

Julia Kuzina & Elena Mejia

VT 2012

Handledare: Annika Capelán

Abstract

Temporary accommodations – solution or problem?

A qualitative study about cooperation and collaboration

(Translated title)

The purpose of this study was to examine how professionals working in collaboration around a temporary accommodation facility for families who are officially categorized under the term ‘structurally homeless’.

Our study was conducted with a qualitative approach using semi-structured interviews and observations. We asked how the professionals define the situation of the families and how they look upon the organizational cooperation and its effects. We analyzed the empirical data using the Structural Perspective of Organization Theory.

The results of this study showed that cooperation on all levels of operations - including on how to define the situations of the families living in the temporary housing facility - has an impact on the clients. It also highlighted the importance of having a good working relationship and clear division of labor whilst working with the families.

Keywords: families, homelessness, temporary accommodation, structural factors, collaboration, cooperation

Förord

Vi vill först och främst tacka varandra och oss själva då arbetet med denna uppsats många gånger har varit tufft och krävande.

Vi vill även tacka alla våra intervjupersoner som via sina resonemang och funderingar har hjälpt oss att genomföra denna studie.

Sist men inte minst vill vi tacka vår handledare Annika Capelán för sin tillgänglighet, engagemang och goda råd som har hjälpt oss att slutföra denna uppsats.

TACK!

Lund 2012-02-24

Julia Kuzina

Elena Mejia

Innehållsförteckning:

---

1 Inledning	5
1:1 Problemformulering	5
1:2 Syfte	7
1:3 Frågeställningar	7
2 Centrala begrepp	8
2:1 Professionella	8
2:2 Genomgångsboende/tillfälligt boende	8
3 Bakgrund och tidigare forskning	9
3:1 En historisk överblick	9
3:2 Kategorisering av hemlösa	10
3:3 Den strukturella hemlösheten	12
3:4 Samordning kring hemlösa familjer	14
3:5 Organisationer, effekter och funktioner	15
4 Metod	17
4:1 Förförståelse	17
4:2 Avgränsning	17
4:3 Val av metod	18
4:4 Urval	19
4:5 Etiska överväganden	20
4:6 Validitet och reliabilitet	22
4:7 Litteratursökningar	23
4:8 Arbetsfördelning	23
5 Organisationsteori	24
5:1 Strukturella perspektivet	24
5:2 Samordning	25
5:3 Arbete i organisation	26
5:4 Organisatoriska effekter	26
6 Presentation av empirin	27

6:1 Presentation av genomgångsboendet.....	27
6:2 Presentation av intervjupersonerna.....	28
6:3 Presentation av observationerna.....	28
7 Resultat och analys.....	28
7:1 Det otydliga begreppet "hemlös"	29
7:1:1 En förändrad bild av hemlösheten	29
7:1:2 Ett svårdefinierat begrepp	30
7:2 Organisationers olika funktion i förhållande till genomgångsboendet .	33
7:2:1 Vem gör vad?	34
7:2:2 Det lilla i det stora	35
7:2:3 "En hel del spekulationer"	37
7:3 Effekten av samverkan	40
7:3:1 "Taskigt läge"	40
7:3:2 "Ohälsan tiger still"	42
8 Sammanfattande slutdiskussion	44
8:1 Hur definierar de intervjuade den situation som familjerna som bor på genomgångsboendet är i?	44
8:2 Vilken betydelse ger de intervjuade den organisatoriska samverkan och vilka effekter ser de att samverkan kan ha för klienterna?	45
8:3 Är genomgångsboende ett problem eller en lösning?.....	46
9 Förslag på vidare forskning.....	48
10 Referenslista	49
Bilaga 1	52
Bilaga 2	53

1 Inledning

Blid (2006) för i sin artikel *Boende och stöd – En nationell inventering av kommunernas boendeinsatser för utsatta grupper*, ett resonemang om att ett eget boende kan ses som en grundläggande rättighet. Ett eget hem är en mycket viktig komponent i en människas vardag vilken i sin tur ligger till grund för möjligheter till livskvalité, självständighet och delaktighet (ibid). Vid årsskiftet publicerades en artikel på SVT rapport angående den stigande hemlösheten i Sverige. I undersökningen har man utgått utifrån uppgifter från myndigheter, olika institutioner och ideella organisationer. Missbruksproblematiken och psykisk ohälsa är inte längre en dominerande faktor när man talar om hemlöshet i Sverige idag (SVT 20.01.2012).

Knutagård (2007) tar upp olika sätt som kommunerna hittills har hanterat situationer som plötslig hemlöshet för familjer eller ensamstående. Han tar vidare upp att övergångslägenheter som socialtjänsten delar ut och står för kontraktet av, tidigare har varit den vanligaste lösningen. Däremot har den strukturella hemlöshetens plötsliga spridning bidragit till att man har letat efter mer drastiska åtgärder i form av tillfälliga boenden på hotell, vandrarhem och till och med härbärgen och flyktingmottagningar (ibid). Begreppet hemlös har breddats och inkluderar nu även de personer som bor i tillfälliga boenden och akuta boenden, något som har ökat drastiskt. Undersökningen visar att den största skillnaden ligger i att det är fler utlandsfödda som är hemlösa idag än för sju år sen (SVT 20.01.2012). Trots att det finns insatser så täcker inte insatserna alla personer som kan kategoriseras under begreppet hemlös. Knutagård (2009) skriver i sin avhandling *Skälens fångar* att sättet att definiera begreppet hemlös kan variera från kommun till kommun. Detta påverkar i sin tur hur varje kommun hanterar problemet och även hur resurserna delas ut (ibid).

1:1 Problemformulering

Enligt 3 kap 2§ i Socialtjänstlagen (3:2 SoL) bör Socialnämnden se till att det skapas goda förhållanden för barn, ungdom, äldre och andra grupper som är i behov av stöd. Alla har rätt till goda levnadsförhållanden. Socialnämnden ska främja individens rätt till

arbete, bostad och utbildning. 4 kap 1§ står det att den som inte kan tillgodose sina behov har rätt till försörjningsstöd för sin försörjning. Genom försörjningsstödet ska individen bland annat försäkras en skälig levnadsnivå. Försörjningsstödet ska vara tillräckligt för att individen ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Kommunen har ansvar för att det finns tillräckligt med bostäder, dock innebär inte detta att kommunen har skyldighet att förse individen med bostad (Blid, 2008).

Utgår man ifrån dessa ovan presenterade paragrafer så står det uttalat att socialtjänsten med hjälp av försörjningsstöd ska bidra till god levnadsstandard samt att ingen ska få vara hemlös. Dock kan man skönja en viss lucka i lagen, nämligen att det inte är socialtjänstens uppgift att förse individen med ett hållbart boende i form av lägenhet. Om man då har blivit hemlös är det socialtjänsten som man vänder sig till för hjälp i den situationen. Endast tre grupper i samhället har lagstadgad rätt till bostad, dessa är funktionshindrade, äldre samt asylsökande - övriga hemlösa har inte denna rättighet utan får istället hitta andra boendelösningar (Blid, 2008). Det som socialtjänsten i dessa fall kan göra är att placera de hemlösa på härbärgen, hotell eller vandrarhem om individen själv inte kan hitta en tillfällig lösning i sitt nätverk – exempelvis bo hos vänner eller bekanta (Andersson & Swärd, 2007). I de fall man har hand om familjer som saknar bostad är det samma alternativ som erbjuds. Vid en kartläggning av hemlöshetens omfattning i Sverige år 2005 framkom att tre fjärdedelar av alla hemlösa har fått någon form av insats men att de fortfarande efter insatsen räknades som hemlösa (Blid, 2008).

Man kan i diverse medier idag även läsa artiklar om familjer som bor på hotell då det inte finns några andra alternativ. Detta framställs som ett ohållbart och dyrt boende för kommunen (Sydsvenskan 17.09.2011). Det visar därför på att denna typ av hemlöshet dvs. den så kallade strukturella hemlösheten är ett fenomen som kan drabba människor som inte har någon inkomst, referenser, borgenärer eller andra nödvändiga redskap för att skaffa egen bostad. Den kategorisering av hemlöshet som görs idag är som ovan nämnt baserad på vissa grupper kopplade till olika boendelösningar. Man kan i ovan nämnda artiklar och reportage utläsa en problematik kring hanteringen av ärenden där familjer är utan bostad (Sydsvenskan 17.09.2011, SVT 20.01.2012). Denna problematik består av

att socialtjänsten inte har någonstans att placera hemlösa familjer då det i storstäderna råder bostadsbrist och att lösningar som hotell eller vandrarhem inte är hållbara.

Vi har i denna studie valt att lägga fokus på en liten del i av Socialtjänstens lösningar för hemlösa familjer, ett genomgångsboende. Då hemlöshet i sig är ”svårt att ta på” och då omfattningen av vår studie inte tillåter oss att studera hemlösheten på en större skala, är ett genomgångsboende ett konkret och tydligt studieexempel. Om man tittar på den organisatoriska samordningen kring ett genomgångsboende finns det flera aktörer som ska samarbeta för att klienterna, barnen och föräldrarna som bor på genomgångsboendet ska få den hjälp som de behöver. Några av aktörerna är socialtjänsten, skola, sjukvård samt personal på genomgångsboendet. Vi har valt att i denna studie specifikt titta på dessa olika aktörer, som i sitt professionella engagemang kring genomgångsboendet och enligt Socialtjänstlagen ska täcka in klienternas behov på bästa möjliga sätt. Ytterligare en aspekt är att genomgångsboendet är oreglerat d.v.s. att det är oklart vad det är som styr vad som ska ske, vilket i sig problematiserar samverkan de inblandade aktörerna emellan. Mot bakgrund av ovan nämnda studier (t.e.x Knutagård 2009), som påvisar att hur sättet att definiera en boendesituation kan påverka hur arbetet organiseras omkring det, vill vi även undersöka hur de professionella i det här fallet definierar genomgångsboendet. Denna fokusering mynnar ut i syftet med denna uppsats.

1:2 Syfte

Syftet med denna studie är att, med ett organisationsteoretiskt perspektiv, undersöka hur professionella som samarbetar kring ett specifikt genomgångsboende definierar den situation familjerna som bor där befinner sig i samt hur de ser på betydelsen av samverkan och dess effekter i sitt arbete.

1:3 Frågeställningar

- Hur definierar de intervjuade den situation som familjerna som bor på genomgångsboendet är i?
- Vilken betydelse ger de intervjuade den organisatoriska samverkan och vilka effekter ser de att samverkan kan ha för klienterna?

2 Centrala begrepp

I följande avsnitt behandlar vi två begrepp som är viktiga i vår uppsats: professionella och genomgångsboende. Vi ser det som viktigt att förtydliga vårt användande av dem då de skulle kunna definieras annorlunda i ett annat sammanhang.

2:1 Professionella

I den fortsatta framställningen av denna uppsats kommer vi att använda oss av begreppet professionella. Med professionella avser vi i denna studie de människor som arbetar med det genomgångsboende som denna studie omskriver. Yrkesgrupperna som vi har kommit i kontakt med är socionom, verksamhetschef (socionom), läkare, behandlingsassistent samt volontärarbetare (socionom). Vårt syfte är inte att göra en jämförelse mellan dessa olika yrkeskategorier utan att titta på hur de resonerar om sitt arbete med genomgångsboendet och vi har därför medvetet kallat dessa enhetligt för professionella.

2:2 Genomgångsboende/tillfälligt boende

Begreppet genomgångsboende likställer vi med tillfälligt boende, det vill säga ett boende som man kan få under en begränsad tid (i denna studie 2-3 år) varefter man enligt riktlinjer måste flytta till en egen bostad. Vad det gäller tillfälliga boendelösningar kan det röra sig om boende på hotell, andrahands boende eller vandrarhem. Vi menar alltså ett boende som inte kan klassas som deras eget.

3 Bakgrund och tidigare forskning

I detta kapitel vill vi förmedla ett sammanhang för det genomgångsboende vår studie fokuserar på. Vi har valt att slå ihop bakgrund och tidigare forskning i ett kapitel, för att undvika upprepningar och ge en tydlig, bred men samlad bild kring vårt ämne. Vi är medvetna om skillnaderna mellan en historisk överblick, en rapport som kartlägger en situation samt en granskad forskningsstudie som analyserar ett socialt fenomen utifrån ett teoritiskt perspektiv. Vi har valt ut 8 studier som vi bedömer ger en inblick i forskningsläget, samt en rapport från Boverket.

Vi presenterar nedan först en historisk överblick om arbetet med hemlösa familjer på organisationsnivå och därefter en orientering av tidigare forskning kring hemlöshet, organisering av resurser och samverkan. Efter den historiska överblicken använder vi oss av följande upplägg för att tematisera kapitlet: kategorisering av hemlösa, den strukturella hemlösheten, hemlösa familjer och organisationer. Dessa teman är direkt kopplade till vårt syfte och våra frågeställningar återspeglar även både teorikapitlet och själva analysens upplägg.

3:1 En historisk överblick

Hemlöshet har sedan början av 1900-talet omtalats som ett socialt problem i Sverige. Det uppmärksammandes som ett samhällsproblem då denna hemlöshet ofta drabbade de fattiga eller hörde samman med ett alkoholmissbruk (Meeuwisse & Swärd, 2002). Insatser i form av härbärgen fanns att tillgå för de människor som inte hade någon annanstans att ta vägen. Dessa härbärgen var under större delen av 1900-talet organiserade och skötta av frivilligorganisationer (Meeuwisse, Sunesson & Swärd, 2007). Tiden gick, i takt med att välfärdsmodellen och folkhemspolitiken växte fram förändrades socialpolitiken och även insatserna, men dock inte synen på den hemlöse (Blid, 2008, Andersson & Swärd, 2007). För att råda bot på hemlösheten började man på politisk nivå fundera på hur man skulle gå till väga för att få bort de hemlösa från gatorna. Ett tydligt problem var att hemlösheten som en följd av missbruk och institutionsbehandling sågs

som en bra lösning (Blid, 2008). Dock kvarstod det faktum att man efter institutionsbehandling fortfarande var hemlös samt i samband med storstädernas expansion blev lösningen att bygga bort hemlösheten (ibid.). Andersson och Swärd (2007) skriver om den inledande entusiasmen inför miljonprogrammen runt 1965 då en miljon lägenheter byggdes för att råda bot på bostadsbristen, vilket också gjordes. Först 1970 fanns det ett överskott av lägenheter.

Under 1990 talet upptäcktes att bilden av den hemlöse alkoholiserade mannen har förändrats, till att inkludera kvinnor, barn, pensionärer och yngre män - detta sågs som en följd av bostadsbristen som ytterligare en gång var ett faktum efter 1970 talets miljonprogram (Blid, 2008). År 1990 ändrades även synen på familjen och det blev fler ensamstående med barn som sökte bostad, något som även blev synligt på bostadsmarknaden och detta i samband med flera andra faktorer bidrog till en ökad konkurrens och färre lediga lägenheter (Anderson & Swärd, 2007).

Hemlöshet har i många år diskuterats utifrån individuella faktorer som till exempel missbruk snarare än strukturella orsaker, skriver Gould och Williams i sin studie *Family homelessness: An investigation of structural effects* (2010). De menar att det är på senare tid som man börjar uppmärksamma de strukturella hindren som inkluderar arbetslöshet och bostadsbrist. Även Blid, Gerdner och Bergmark (2008) skriver om det individuella samt strukturella perspektivet som anledning till hemlöshet. Det vill säga att en person är hemlös på grund av strukturella skäl som exempelvis arbetslöshet eller bostadsbrist kontra individuella skäl så som missbruk (ibid.). Knutagård (2009) skriver om de strukturella hindren och orsakerna till bostadslöshet, som kan vara arbetslöshet eller/och liten tillgång på billiga hyreslägenheter för att nämna två (ibid.).

3:2 Kategorisering av hemlösa

På senare tid har man börjat använda sig av en kategorisering av hemlösa med motiveringen att det skulle vara lättare att hitta rätt insats till rätt klient genom att kategorisera dem som söker hjälpen (Blid, 2008). I sin avhandling *Skälens Fångar* fokuserar Knutagård (2009) på Socialtjänstens organisering i hemlöshetsfrågan samt socialarbetarens roll i den processen. Syftet med Knutagårds avhandling är att analysera

hur man sorterar de hemlösa, vilken insats de får samt hur man legitimerar insatsen. Knutagård (2009) presenterar begreppet hemlös utifrån fyra definitioner:

- En person som bor på härbärgen, akutboende eller är uteliggare
- En person som bor på behandlingshem, stödboende eller är intagen på kriminalvårdsanstalt och som ska skrivas ut inom tre månader utan att ha tillgång till bostad
- En person som bor på behandlingshem eller stödboende och som inte har bostad efter planerad utskrivning, då utskrivningen planeras längre fram än tre månader. Det vill säga då det inte är lika akut att tillge dem ett boende än.
- En person som bor i tillfälligt boende, hos bekanta eller familjemedlemmar eller har ett inom tre månader utgående andrahandskontrakt eller inneboendearrangemang

(Knutagård, 2009 s. 105)

Denna kategorisering diskuteras även i Blid, Gerdner och Bergmark (2008) med fokus på faktorer som kan bidra till hemlöshet. Gould och Williams (2010) talar om olika kategorier av hemlöshet, varav en är den ensamme hemlöse mannen som ofta har alkoholproblematik – men även att det kunde vara en familj med låg socioekonomisk standard och som saknar ekonomisk buffert. Gould och Williamson (2010) tar även upp att de som bor trångt hos familj eller vänner räknas som hemlösa, något att ta hänsyn till då dessa inte syns i statistiken. Gould och Williamson (2010) observerar den debatt som har förts kring hemlöshet och menar att man i många studier har fokuserat på individuella faktorer som orsaker till hemlöshet – detta för att de hemlösa individer som är det på grund av individuella faktorer ofta syns i samhället. De som bor på härbärgen eller i undermåttliga boenden syns ofta inte och läget bedöms inte som lika akut (Gould & Williams, 2010).

Knutagård (2009) problematiserar den indelning och kategorisering som socialarbetare gör för att hitta rätt lösning till varje hemlös som söker hjälp. Denna indelning upplevs som problematisk då socialarbetare oftast inte tycker att de kan erbjuda den bästa lösningen men tvingas att välja den som finns (ibid.). Hur man tolkar begreppet hemlös

resulterar i att olika många individer inkluderas, oavsett om man fokuserar på den individuella eller strukturella nivån. Detta blev tydligt då man år 2005 i Sverige gjorde försök att kartlägga de hemlösa, det visade sig att man vid tre olika tillfällen hade använt olika definitioner av hemlösheten och därför inte kunde utföra någon jämförande studie (Blid, 2008). Som en annan dimension i debatten kring kategorisering av utsatta grupper diskuterar Blid (2008) Socialtjänstens indelningar i ”värdiga” och ”ovärdiga” hemlösa, vilket skapade restgrupper i samhället. De som ansågs som värdiga och rehabiliteringsbara satsades på resurser. Restgrupperna lämnades åt sitt öde. Detta, menar författaren, sände ut en signal om uppgivenhet från Socialtjänsten (ibid.).

3:3 Den strukturella hemlösheten

Det finns flera definitioner på vem som egentligen är hemlös och de kan ha stor påverkan på hur många som inkluderas. Man skulle kunna säga att hemlöshet är ett relativt begrepp. Enligt en utredning gjord av kommittén för hemlösa kan hemlösheten definieras på följande sätt *”En hemlös är en person som saknar tillgång till egen bostad och vars livsvillkor är sådana att han eller hon inte kan erhålla en reguljär bostad.”* (SOU 2000:14 s. 11). Strukturell hemlöshet är ett begrepp med innebörd att individer är hemlösa på grund av externa eller strukturella faktorer så som bostadsbrist eller arbetslöshet snarare än att hemlöshet som en följd av missbruk.

Det finns en handfull insatser som Socialtjänsten kan använda sig av i arbetet med hemlösa, baserat på ovanstående kategorier samt individuella faktorer som kön, ålder, familjesituation samt eventuellt missbruk (Knutagård, 2009). Socialarbetaren som tar beslut kring insats placerar alltså in klienter i kategorier för att placera dem på antingen härbärge, hotell, vandrarhem, jourlägenhet eller genomgångsboende (ibid.). Härbärgen är inte en lösning som brukar användas i Sverige men är inte alls ovanlig i andra länder som USA och Canada. Hotell, vandrarhem och inneboendelösningar kan man i de flesta fall säga att de leder till trångboddhet (Andersson & Swärd, 2007). Socialtjänsten får ett visst antal lägenheter av det kommunala bostadsbolaget för att hyra ut som så kallade sociala kontrakt. Detta är något som även privata hyresvärdar börjar göra men i mycket mindre utsträckning. Individen har alltså möjlighet att erhålla bostad genom socialtjänsten men

då utbudet verkar vara mycket mindre än efterfrågan så blir det ingen rörelse på bostadsmarknaden, vilket innebär att det inte löser den hemlöshet som redan finns (Andersson & Swärd, 2007).

För att få en bild av den strukturella hemlösheten och dess bakgrund kan man i Boverkets rapport *Trösklar till bostadsmarknaden: om hemlöshet som ett bostadsmarknadsproblem* (2010) läsa om att det i flera större städer i Sverige råder brist på bostäder, trots att man bygger nytt så finns det för få billiga hyreslägenheter – det som efterfrågas mest. Bostadsmarknaden i de flesta svenska kommuner består av privata och kommunala bostadsbolag som tar olika mycket plats på marknaden. Aktörerna på bostadsmarknaden har inga skyldigheter gentemot socialtjänst men det är ett uttalat mål att bygga ett visst antal lägenheter per år. En diskussion kring detta har dock varit vem man bygger för – detta på grund av att lägenheterna ofta är ganska dyra att hyra och majoriteten av det som byggs dessutom är bostadsrätter vilket inte är det som efterfrågas (Boverket, 2010). Den första ingången på bostadsmarknaden brukar vara genom hyreslägenhet då man inte ofta köper hus eller lägenhet som första boende (ibid.). För att kunna erhålla en hyreslägenhet genom ett kommunalt bostadsbolag måste man ställa sig i kö. Därtill ställs det krav på inkomst. Ett vanligt krav är att individens inkomst ska vara tre gånger mer än vad hyran kostar. Om man söker bostad via privata hyresvärdar finns inget uttalat kösystem, det är referenser och inkomsten som avgör om man får lägenheten eller inte (ibid.). Andersson och Swärd (2007) poängterar hur strukturella faktorer som exempelvis hur hög hyran är och fastighetsägarnas inställning enbart bidrar till den strukturella hemlöshetens spridning. Bassuk (2010) talar i studien *Ending Child Homelessness in America* främst om hur man ska öka utbudet av bostäder och göra de billigare, de går tillbaka till den internationella lagen som stiftades 1948 om bostad först. Den plan om samverkan som ska förverkligas i USA kan komma att betyda mycket då den förhoppningsvis kommer att inkludera de komplexa ”nya” hemlösa grupper som har blivit vanligare de senaste åren (ibid.).

3:4 Samordning kring hemlösa familjer

I studien *Barn utan hem* belyser Gunvor Andersson och Hans Swärd frågan om barn och familjer i hemlöshet ur flera olika perspektiv (Andersson & Swärd, 2007). Andersson och Swärd (ibid.) går igenom tidigare forskning kring barn i hemlöshet och finner att det ofta talas om barn i hemlöshet i andra länder än Sverige eller ens Norden. Mycket av den forskning kring barn i hemlöshet som finns idag är från Kanada och USA, med fokus på riskfaktorer som etnicitet, kön, sysselsättning och social utsatthet. Forskningen visar entydigt att kvinnor tillhörande minoritetsgrupper med låg socioekonomisk status, ingen eller låg utbildningsnivå är överrepresenterade i studierna (ibid.). En annan intressant diskussion som förs är förekomsten av barns egna röster i dessa studier eller att man över huvud taget räknar barn som individer i hemlöshetsforskningen. Mycket av forskningen fokuserar på föräldrarna till dessa barn och viss statistik över hemlösa som förts från härbärgen visar endas vuxna hemlösa och inte barn, vilket Andersson och Swärd (2007) tycker är missvisande då barn i dessa studier endast blir objekt.

Flera risk- och skyddsfaktorer nämns i förhållande till barn i hemlöshet, några exempel är utanförskap, föräldrarnas ohälsa, miljö och omgivning som påverkar barns liv och utveckling (Andersson & Swärd, 2007). Andersson och Swärd för ett resonemang kring Bronfenbrenners modell om barns psykosociala utveckling i förhållande till sin närmiljö – skola, hem, föräldrar och vänner samt att avsaknaden av positiv utveckling som resultat av hemlöshet skulle hindra den psykosociala utvecklingen (ibid.)

Genom en ökning av bostäder kan även genomgångsboenden och härbärgen få en funktion som akutboenden, något som gör att familjernas vistelse inte blir långvarig. Detta gör dock att man måste arbeta med att skaffa fram en riktig och billigare bostad för familjerna när de väl kommer ut från akutboendet (Poppe 2011). Bassuk (2010) menar på att man ska göra allt man kan för att familjernas vistelse på ett boende inte ska bli långvarigt och kan slussas ut till en egen bostad så fort som möjligt. I en longitudinell studie av hemlösa familjer i New York fann man att 80 % av tidigare hemlösa familjer som fick subventionerade bostäder fortfarande hade stabilt boende medan endast 18 % av de familjer som inte fick subventionerade bostäder hade stabila boenden i slutet av studien (Davely & Ivory, 2009).

3:5 Organisationer, effekter och funktioner

Inom det sociala arbetet sker det ständigt möten mellan sociala problem och utsatta individer. Professionen som socialarbetare innebär även att man har en skyldighet att hjälpa de som behöver hjälp – genom dessa möten skapas det ett samspel mellan teori och praktik. Blid (2008) pekar på att externa faktorer begränsar det sociala arbetets utformning samtidigt som interna faktorer, som kan vara professionsspecifika är viktiga för det sociala arbetets framtid. Blid (ibid.) menar att dialogen mellan alla förtrogna i det sociala arbetet så som forskare, praktiker, brukare och politiker genom samarbete och samverkan kan lägga grund för en ”kunskapsbaserad socialtjänst” för att utveckla kunskapsområdet och insatsernas kvalitet.

I sin artikel *Interagency Collaboration Moves US Closer to Ending Homelessness* resonerar Barbara Poppe (2011) kring regeringens förslag om att hantera hemlöshet som ett socialt problem i USA där planen förutsätter att hemlösheten ska ha minskat drastiskt år 2015. Enligt Poppe är ledordet samverkan, vill organisationer som har hand om bostadsfrågor, hälsan, sociala tjänster och utbildning bör samverka för att förhindra och avsluta hemlösheten som råder. Det goda samarbetet ska fortskridas med hjälp av ökat ledarskap inom organisationerna, samarbete och engagemang (Poppe 2011). Trots att boende är bland det mest väsentliga för hemlösa familjer så spelar det stor roll hur stöd och service ser ut från organisationerna runtomkring, speciellt inriktade bör de vara på barnens behov. Organisationerna ska även få extra träning i hur man närmar sig familjer i en hemlös situation (Bassuk, 2010). Något av det viktigaste är samverkan mellan både privata organisationer och kommunala organisationer och frivilligorganisationer. Regeringens uppdrag är här att lägga en grund för samarbetet mellan organisationerna (Poppe, 2011).

Samverkan är en process som innebär att två eller flera organisationer samarbetar, för att dessa relationer ska lyckas krävs samarbete, övergripande planering, en gemensam vision samt frekvent och tydlig kommunikation (Davelly & Ivory, 2009). Andra faktorer som bidrar till framgång för samarbetspartnerskap och samverkan inkluderar kapital och representativitet mellan parterna, resurser som underlätta processen, förmågan av partners att balansera sitt ansvar för deras enskilda verksamheter, en klar anledning eller syfte för

gemensam insats, engagemang, kommunikation och kompetent ledarskap (ibid.). En studie utförd av Baruch och Lambert (2006) visar att det finns några potentiella sätt att genomföra effektiva copingstrategier i en verksamhet i kris vilket i sin tur leder till en friskare och mer lyhörd organisation med fördelar som ökad produktivitet, effektivitet samt kvalitet i arbetslaget. Studien är utförd på verksamheter av industriell karaktär, dock är studiens resultat applicerbara på alla verksamheter som genomgår en förändring eller kris (ibid.). Extern konsultation möjliggör för organisationer att få en objektiv och realistisk syn på sin situation samt att utforska de faktorer som leder till en ohållbar situation (Baruch & Lambert, 2006). Konsultation är även till för att hjälpa organisationen att granska konsekvenserna av den ohållbara situationen på sina interna och externa strukturer och ställning (ibid.). För att hjälpa organisationen att på ett realistiskt och objektivt sätt behandla möjligheter och hot inom den problemskapande situationen, både internt och externt är utvecklingen av organisationen väsentlig (Baruch & Lambert, 2006). Organisationsutveckling ger möjlighet till reflektion kring interna och externa bedömningssystem vilket möjliggör en översyn av hur bedömningar rutinmässigt tolkas - åtgärder föranledda av sådana bedömningssystem kan också följas och granskas (ibid.).

För att hjälpa hemlösa familjer att uppnå målet med en egen bostad som är stabil och relativt billig krävs det enligt Davely och Ivory (2009) ett organisatoriskt samarbete. Det organisatoriska samarbetet krävs för att underlätta partnerskap som stärker samhällets kapacitet att ta itu med frågor som rör hemlöshet - att upprätta organisationer som kan sammankalla deltagarna och stödja nätutbyggnad mellan befintliga verksamheter har använts för att skapa gemenskap hos de olika aktörerna. Kopplingar verksamheter emellan skapar förutsättningar för kommunikation, planering och genomförande mellan verksamheter baserade på specifika uppgifter (ibid.).

4 Metod

I denna del av vår uppsats finns våra resonemang kring förförståelse, urval och avgränsningar, samt de metodologiska och etiska överväganden som har följt med oss genom studiens gång.

4:1 Förförståelse

Vi hade viss förförståelse för ämnet hemlöshet i stort. En av oss spenderade sin praktikperiod på ett härbärke och den andra skrev B-uppsats om ämnet. Den förförståelsen har vi sett som en fördel då den har väckt ett intresse och stort engagemang för skrivandet av denna uppsats. Det skall även nämnas att just den typ av boendesituation som vi studerar här samt vårt fokus på samverkan och organisation är nytt för oss båda.

4:2 Avgränsning

Hemlöshet är ett brett ämne med många infallsvinklar. Vår avgränsning blev att fokusera på ett specifikt boende inriktat på barn och familjer samt att ta in den organisatoriska faktorn. Då bilden av hemlösheten har ändrats under de senaste åren har det varit intressant att ta del av bilden av den hemlöse som finns idag. Då vi började prata om ämnesvalet hemlöshet kom vi båda fram till att vi ville frångå bilden av den hemlöse missbrukaren, detta på grund av att det redan finns mycket ny och gammal forskning och insatser kring detta ämne. Vi ville därför fokusera på familjer vilket efter närmare granskning visade sig höra ihop med den så kallade strukturella hemlösheten, dvs den hemlöshet som bedöms orsakas av yttre faktorer som arbetslöshet eller krav från bostadsmarknaden (Knutagård 2009). Ett konkret sätt att närma sig problematiken kring hemlösa familjer blev för oss att studera ett genomgångsboende. Fokus på samverkan fick vi genom att studera ett samverkansprojekt som pågick under tiden som vi började samla in vår empiri. Intresset växte ytterligare av den uppmärksamhet media visade med artiklar och reportage om att hemlösheten bland familjer ökar.

4:3 Val av metod

Då vårt syfte är att ur ett organisationsteoretiskt perspektiv studera hur professionella som arbetar med ett genomgångsboende resonerar kring definition och samverkan passade intervjuerna oss bäst då det är i den formen man kommer åt de intervjuades resonemang snarare än fakta. En fördel är också att intervjupersonen kan tala fritt kring ämnet. Vi valde att använda oss av kvalitativa semistrukturerade intervjuer och även av ostrukturerade icke- deltagande observationer. Kvalitativa metoder är ett samlat begrepp för de metoder där man under sin forskning använder sig av intervjuer, observationer eller analysering av texter (Ahrne & Svensson, 2011). Materialet till denna uppsats är inhämtat genom sex kvalitativa semistrukturerade intervjuer med verksamma inom boende och familjefrågor samt av två ostrukturerade icke- deltagande observationer. Mer om denna kombination av metoder tar vi upp längre ner i stycket om tillförlitlighet och så kallad triangulering.

En icke-deltagande observation innebär, precis som namnet antyder, att man som forskare inte medverkar i några aktiviteter samtidigt som man enbart studerar vad som sker i den omgivning man är i. Med begreppet ostrukturerad menas att vi i detta fall inte använt oss av observationsschema eller liknande för att registrera beteenden. I stället är det viktigt att man skriver ner allt som händer på ett mycket detaljerat sätt (Bryman, 2011). I semistrukturerade intervjuer är man på ett sätt ganska flexibel med sina frågor som forskare. Det innebär att man kan ha en mall med frågor som man avser ställa till den som blir intervjuad men han/hon ska även känna sig bekväm med att prata relativt fritt. Vi har använt en intervjumall men inte lagt någon större vikt vid vilken ordning frågorna ska komma i och riskerade därför inte att upprepa frågor som den intervjuade redan har svarat på (ibid.).

Inför intervjuerna diskuterade vi vilka hjälpmedel vi skulle använda oss av och kom fram till att, för att göra våra intervjuer rättvisa i analys och resultatdelen, spela in intervjuerna med hjälp av en diktafon. May (2001) skriver att det kan vara en stor fördel att använda sig av diktafon vid en intervju då man på ett mer avslappnat sätt kan ta in intervjupersonens ord och tänka på saker som kroppsspråk. En nackdel enligt May (2001) är att transkriberingen av det inspelade materialet kan ta lång tid och vid flera

intervjuer blir det mycket tid som måste läggas på det. Denna aspekt har vi tagit i betänkande och tycker ändå att det är till större hjälp att analysera materialet då det finns som inspelning och på papper. Detta är även en del av analysarbetet, då man transkriberar sitt material tar man in det till fullo och kan analysera det på ett mer effektivt sätt (May, 2001). Transkriberingen gör det lättare för oss att sedan koda det kvalitativa materialet och dela in det i kategorier, vilket enligt May (2001) gör det lättare att göra analyser. Att spela in på band gör även att intervjuaren inte ersätter intervjupersonens ord. Empirin får högre kvalitet vid inspelning på band vilket resulterade i att vi valde detta sätt (May, 2001).

4:4 Urval

Vi har inför insamlandet av data till denna uppsats gjort ett urval baserat på vårt syfte och våra frågeställningar. Då vårt syfte är att på organisationsnivå undersöka arbetet på och kring genomgångsboendet är vårt enda kriterium följande:

- Att intervjupersonen arbetar (ideellt eller inte) på genomgångsboendet, alternativt innehar kunskap och är insatta i arbetet kring genomgångsboendet.

Via en kontakt fick vi en intervju med en läkare tillhörande ett samverkansprojekt kring barn på ett genomgångsboende. Genom snöbollseffekten fick vi även tips om kontakt med samordnaren för samverkansprojektet kring barn som bor på det genomgångsboendet. Genom samordnaren för projektet fick vi vara med på ett seminarium kring arbetet med de barn och familjer som bor på genomgångsboendet. På detta seminarium fick vi möjlighet att observera hur man pratar om problemen på genomgångsboendet och hur man pratar om de familjer som bor där. Under seminariet fick vi även tag på en volontär från en frivilligorganisation som arbetar med barnen som bor på genomgångsboendet. Via ett samtal till Socialtjänsten fick vi kontakt med en enhetschef med god insyn i bostadsärenden och med kännedom om just detta genomgångsboende. Genom att kontakta personal på själva genomgångsboendet fick vi dessutom chansen att se oss omkring där, och det som kom att bli vår andra observation samt två intervjuer – en med verksamhetschefen och en med en behandlingsassistent på boendet. Vårt urval genererade i dessa intervjupersoner:

- Samordnare för ett samverkansprojekt kring barnen som bor på genomgångsboendet.
- Läkare som är samarbetspartner i samverkansprojektet kring barnen på genomgångsboendet.
- Enhetschef med god insyn i samverkansprojektet samt genom erfarenhet har kännedom om genomgångsboendet.
- Volontär som på en frivilligorganisation som arbetar med barnen som bor på genomgångsboendet.
- Verksamhetschef på genomgångsboendet.
- Behandlingsassistent på genomgångsboendet.

Inför kontakten med våra Intervjupersoner sammanställde vi ett frågeformulär (se bilaga 1) med frågor som vi har tyckt varit intressanta och relevanta utifrån vårt syfte. Dessa frågor är indelade i teman med ca tre frågor per tema. Frågorna fungerar som en guide som gör att intervjuaren har större frihet att fördjupa svaren på ett sätt som kraven på standardisering och jämförbarhet inte tillåter (May, 2001). Vi sammanställde även ett brev (se bilaga 2) som presenterades till våra Intervjupersoner där syftet med vår uppsats framgick samt information kring sekretess och inspelning av intervjun. Vi skickade ut brevet till samtliga Intervjupersoner för att försäkra oss om att de hade den informationen inför intervjun.

Vi har inte haft några svårigheter med att hitta Intervjupersoner och alla som vi har varit i kontakt med har varit hjälpsamma med tips och råd. Vissa har hänvisat vidare till personer som vi kan intervju och andra till litteratur och relevant forskning kring ämnet.

4:5 Etiska överväganden

Då vi använt oss av den kvalitativa metoden genom intervjuer så har vi reflekterat mycket kring vilka det är bäst att intervju. Vår tanke var att intervju personer som arbetar eller på något annat sätt är mer insatt i dessa frågor då det kan vara för känsligt att prata med personer som precis blivit hemlösa eller som lever under pressade boendeförhållanden.

Bryman (2011) menar på att man bör arbeta utifrån fyra centrala etiska principer när man använder sig av intervjuer av något slag. Det första är att man ska se till att ingen skadas varken psykiskt eller fysiskt på grund av/-genom den studie som genomförts, exempelvis genom att de efteråt skulle känna stress eller oro. Samtyckesprincipen syftar inte bara till att en person ska ha gått med på att delta i undersökningen utan även på att man som deltagare kan avbryta processen när helst man vill och detta är något som deltagaren ska informeras om (ibid.). Detta är något vi har följt genom att redan vid första kontakten med intervjupersonen då vi i vårt kontaktbrev (se bilaga 1) var tydliga med varför vi ville intervjua just dem, vad intervjun ska handla om, vad materialet sen ska användas till och att de kan avbryta intervjun när de vill. Brymans (2011) nästa punkt har att göra med att deltagaren alltid har rätt att själv välja vilka frågor denne vill svara på. Detta har vi gjort i inledningsskedet av varje intervju, resultatet blev att endast en intervjuperson valde att inte svara på en fråga. Vi har även informerat våra intervjupersoner kring anonymitet inför intervjun, detta innebär att vi inte har skrivit ut namn eller ort i vår presentation av det inhämtade materialet för att säkerställa våra Intervjupersoners anonymitet i enlighet med anonymitetskravet som Bryman (2011) skriver om.

Nackdelen med anonymitet i det här fallet är att man inte kan lyfta fram var genomgångsboendet ligger, hur det ser ut där samt hur ärenden hanteras. Vi har pratat med professionella som arbetar aktivt för att lyfta fram denna typ av hemlöshet - som är ett faktiskt socialt problem, och det hade kunnat vara till en fördel att kunna peka ut denna problematik öppet. Det faller dock inte inom ramen för denna uppsats att blotta boendet, utan vi studerar och belyser en specifik förståelse för det angelägna sociala fenomen som ett genomgångsboende är idag. Sammanslaget med de forskningsetiska kraven leder detta till den totala anonymiseringen av vårt material.

Vi har under processens gång resonerat kring hur vi ska förhålla oss till aspekter som kön kommit fram till att det inte är av relevans att skriva ut detta i denna uppsats. Vi har därför valt att endast kort redovisa våra Intervjupersoners yrken och vissa kopplingar till deras funktion på genomgångsboendet.

4:6 Validitet och reliabilitet

Reliabiliteten eller tillförlitlighet innebär precis som det låter att studien ska vara tillförlitlig och man ska kunna upprepa studien och få samma eller likartade resultat (Bryman, 2011). Det kan medföra vissa svårigheter att bevisa reliabilitet och validitet i en kvalitativ studie, detta för att man oftast använder sig av begreppen validitet och reliabilitet i kvantitativa studier där man på ett lättare sätt kan utföra komparativa analyser (ibid.). Bryman (2011) pekar några kriterier som krävs för att uppvisa tillförlitlighet i en studie, dessa är trovärdighet, pålitlighet samt att styrka och konfirmera. Det som gör vår studie trovärdig är att våra intervjupersoner har god insyn i den verksamhet som vi har undersökt. Vi har även spelat in alla våra intervjuer på band och transkriberat dessa, detta gör att vi kan gå tillbaka och använda oss av våra intervjupersoners egna ord och tankegångar. Pålitlighet har vi visat på genom att i metoden redogöra för våra tankegångar och tillvägagångssätt på ett noggrant och tydligt vis. Att styrka och konfirmera innebär att skribenten försöker förhålla sig neutral till studien och empirin. Detta har även vi i största möjliga mån eftersträvat genom arbetets gång genom att reflektera och diskutera våra resultat.

Ahrne och Svensson (2011) tar upp tre olika sätt att göra en kvalitativ studie mer tillförlitlig genom transparens, triangulering och återkoppling till fältet. Med transparens menar de att skribenten bör klargöra för läsaren hur han/hon har tänkt kring sitt metodval så pass noggrant att man som läsare kan urskilja en röd tråd (ibid.). För att ha så hög trovärdighet som möjligt i vår uppsats har vi redovisat våra tillvägagångssätt och resonerat kring metodval samt etiska överväganden i förhållande till denna studie. På detta sätt anser vi att vi har uppfyllt kriteriet transparens i denna studie. Transparens kan även vara att skribenten i texten erkänner undersökningens svagheter och presenterar dessa för läsaren (ibid.). Vi har därför resonerat öppet kring våra intervjuer och är medvetna om att fler intervjuer hade resulterat i ett mer tillförlitligt resultat. Vi ser trots detta att vi har fått tillgång till empiri som gett oss material att arbeta fram en analys där vi kan problematisera våra konkreta frågeställningar.

Triangulering har att göra med att forskaren använder sig av ett antal metoder i stället för enbart en för att kunna få ett så ”riktigt” resultat som möjligt. Trovärdigheten är större när forskaren kommer fram till antingen liknande eller likadana svar genom användandet av fler metoder (Ahrne & Svensson, 2011). Genom att vi har kombinerat intervjuer och observationer för att samla vår empiri så har vi fått fram en dynamik i vår analys som påminner om triangulering. De begrepp vi har fått fram i vår empiri har vi sedan även sammanvävt med begrepp ur vårt teoretiska perspektiv samt tidigare forskningsresultat.

4:7 Litteratursökningar

För att samla in relevant och aktuell information till vår studie har vi använt sökbegrepp som hemlöshet, hemlös, familj, strukturell, bostadslös, organisation, genomgångsboende, samverkan, vilket genererade i en uppsjö av litteratur och avhandlingar. På engelska sökte vi på homeless, homelessness, families, structural, cooperation, organisation.

Vi sökte på olika databaser för att få ett så brett spektrum som möjligt. Sidor vi besökte för uppsamlande av material var bland annat, www.regeringen.se, www.uppsats.se, www.avhandling.se, www.libris.se, LibHub samt LOVISA.

4:8 Arbetsfördelning

Under arbetets gång har vi försökt att till största möjliga mån dela upp arbetet jämnt. Vi har båda medverkat vid intervjuerna och har inför intervjuerna bestämt vem av oss som ska leda intervjun. Detta gjorde vi dels för att förenkla för oss själva då det blir lättare att tala med intervjupersonerna om det är en av oss som håller i intervjun. Dels tänkte vi även att det skulle vara mindre förvirrande för intervjupersonen om det enbart var en av oss som ledde intervjun medan den andre skulle ha möjlighet att ställa kompletterande frågor om behovet fanns.

Vid transkribering har vi försökt dela på arbetsbördan och transkriberat två respektive tre intervjuer val. Den som transkriberade tre intervjuer fick även sammanställa våra observationer. Valda delar av uppsatsen skrev vi på var sitt håll men den andre har under hela processen haft insyn i detta och gett synpunkter på innehållet. Vi som har skrivit

denna uppsats har under arbetets gång upptäckt varandras olikheter och anpassat oss för att få till ett gott och fungerande samarbete samt kommunikation.

5 Organisationsteori

Inom organisationsteorin skrivs det om fyra olika perspektiv, det strukturella perspektivet, HR-perspektivet, det politiska perspektivet och det symboliska perspektivet. Dessa olika perspektiv ger oss en bild av sättet som olika organisationer fungerar på vad det gäller chefens roll, politik som påverkan, hur resurserna fördelas o.s.v. Vi har inför detta arbete valt att fördjupa oss i det strukturella perspektivet då det även tar upp samverkan inom organisationen och med andra organisationer, något som vi tror är ytterst aktuellt när det gäller sociala och politiska problem.

5:1 Strukturella perspektivet

Bolman och Deal (2005) beskriver det strukturella perspektivet som en teori som har som syfte att skapa struktur i organisationen och i arbetsrelationerna. Strukturen beskrivs som stommen på ett hus genom att det både begränsar arbetarna men även öppnar upp för möjligheter inom organisationen. De menar även att försämring i effektiviteten inom en organisation handlar om strukturella brister (ibid).

Inom perspektivet talas det om lateral- och vertikal samordning som två olika sätt att arbeta och strukturera organisationen på. Vertikal samordning menar Bolman och Deal (2005) är ett sätt för de högre uppsatta inom en organisation att utöva makt och kontrollera de andra arbetarna. Det tydligaste sättet man kan se det på är genom att man har en chef som styr och ställer. Det är chefen som har ansvaret för att organisationens arbete styrs mot det mål som har satts upp. Tydligt uppsatta regler bidrar till att arbetarna vet hur man ska hantera två liknande situationer då det även bidrar till begränsad handlingsfrihet. Men detta är även ett sätt att försäkra sig om att varken personliga åsikter eller politik blandas in i besluten (ibid). Inom den laterala samordningen handlar det

främst om att man försöker påverka organisationen genom exempelvis personalmöten. Kommunikation är i fokus då organisationer med åren enbart har blivit mer komplicerade. I dessa fall är det därför viktigt med en dialog mellan arbetarna och beslut som man kommer fram till tillsammans. Nackdelarna med detta kan däremot vara att man på dessa möten mister fokus på vad som egentligen är det viktiga genom att prata om annat. Det kan även resultera i att de tar för mycket tid och energi från saker som måste göras (Bolman & Deal, 2005).

5:2 Samordning

Enligt Bolman och Deal (2005) eftersträvar inte alla människor en arbetsstruktur där de har en breddad handlingsfrihet och fler alternativ. De menar att det har visat sig att arbetsmoralen i vissa fall har varit högre hos de personer som har haft en mer strikt och tydlig struktur i sitt arbete. Å andra sidan har det även att göra med om reglerna anses vara av bra eller dålig karaktär. En arbetsposition med utformade arbetsuppgifter styr in individen i en viss väg genom att beskriva vad han ska göra respektive inte göra i diverse situationer för att utföra en uppgift på bästa sätt. Redan utskrivna regler leder ofta till ett begränsat handlingsutrymme för individen och kan då framkalla ett slags motstånd från denne. Å andra sidan bidrar formella regler till att skapa en tydlighet, förutsägbarhet och pålitlighet (ibid).

Något som kännetecknar det strukturella perspektivet är resonerande kring arbetsuppdelning och hur man hanterar samverkan och roller när väl arbetsuppgifterna blivit uppdelade. Denna uppdelning kan ske genom arbetsbeskrivningar och uttalade regler inom organisationen. Detta gör det lättare för en arbetare att veta hur man ska utföra sina uppgifter (Bolman & Deal, 2005). Bolman och Deal (2005) tar ett exempel där en organisation förutsatte att arbetarna skulle tröttna på sitt arbete om de enbart arbetade på ett ställe inom organisationen. De införde därför arbetsrotation för att råda bot på detta. Det visade sig dock att många av arbetarna drabbades av utbrändhet. Bristen på struktur och rutiner visade sig vara förödande när arbetarna gång på gång fick lära nya arbetsuppgifter.

5:3 Arbete i organisation

Om arbetet inom en organisation är bra eller dåligt har i hög grad även att göra med hur arbetsgrupperna fungerar tillsammans. Det är därför av stor vikt att rollerna och arbetsuppgifterna är tydliga. Genom tydlig arbetsfördelning och genom att arbetarna är specialiserade inom sitt ämne förbättras effektiviteten inom organisationen. Bolman och Deal (2005) drar liknelsen från en arbetsgrupp till en lagsport som exempelvis baseboll där varje individ i sporten har en viktig position och roll i spelet. På samma sätt är det inom organisationer, även om det finns en chef som styr gruppen så har varje individ sin begränsade handlingsfrihet i uppdraget. Varje spelares insats påverkas av lagkamraternas insats, vilket gör att de blir beroende av varandra. För att ”spelet” ska fungera på bästa sätt krävs därför stor anpassning efter varandra, vilket innebär att för grupper som har jobbat länge ihop, likt lag inom en sport, blir det lättare att veta hur de ska arbeta tillsammans utifrån varandras styrkor och svagheter. Strukturen i grupperna måste dock anpassas efter gruppen och dess medlemmar men även efter de uppdrag man ska utföra. Trots grupperns olikheter och fel kan man få det att fungera genom anpassning och genom att chefen vet om när ”spelreglerna” ändras och anpassar gruppen därefter (ibid).

5:4 Organisatoriska effekter

Bolman och Deal (2005) talar i början om att det strukturella perspektivet använder sig av en genomtänkt struktur, tydlighet och regler som hjälpmedel. Dessa regler kan även komma att hindra oss från att avsluta vårt arbete och kommer på så sätt enbart att vara till bekymmer. En annan negativ aspekt med det strukturella perspektivet är att det i vissa tillfällen kan vara ett utmärkt sätt för exempelvis de högre uppsatta cheferna att styra arbetarna. Bristande tydlighet och uppsatta regler i arbetet bidrar till att arbetarna inte vet vad de ska göra och vad som förväntas av dem. Detta leder i sin tur till att individen formar sin arbetsroll utifrån sitt eget tyckande istället för organisationens mål. Det strukturella perspektivet kan dock innebära en utmaning för organisationerna då man ska finna en balans mellan för stram och för lös struktur. En för löst sammansatt struktur exempelvis gör att individen går sin egen väg och ofta fastnar i arbetsprocessen. Det bidrar även till att man inte vet vad andra inom organisationen gör (ibid).

Det strukturella perspektivet, som Bolman och Deal (2005) tar upp, är även förespråkare för att för lite fokus vid en organisations struktur kan bidra till att energi och resurser fördelas på helt fel sätt (ibid). Vad det gäller handlingsfriheten så innebär det strukturella perspektivet generellt sett att handlingsutrymmet för individen i en organisation minskas då strukturen inte tillåter det så mycket. Bolman och Deal (2005) menar dock att de individer eller grupper som av organisationen tvingas arbeta för självständigt, det vill säga med för stort handlingsutrymme, ofta känner sig ensamma och isolerade. Då de inte får någon feedback och hjälp från andra arbetare eller chefer känner de sig ofta osäkra på det arbete de utför(ibid).

6 Presentation av empirin

I nedanstående kapitel finns en presentation av genomgångsboendet, en presentation av våra intervjupersoner samt en kort beskrivning av våra observationer som vi har studerat. Vi har medvetet valt att ännu en gång presentera våra intervjupersoner så att läsaren ska ha med sig detta in i analys och resultatdelen. Den ordning som vi presenterar intervjupersonerna i har i resultat och analyskapitlet blivit fingerat så att intervjupersonernas utsagor inte går att spåra – intervjuperson 1 är således inte II osv., detta för att säkerställa anonymiteten.

6:1 Presentation av genomgångsboendet

Genomgångsboendet som vi har fokus på i denna uppsats är beläget i en mellanstor stad i södra Sverige och kan organisatorisk hittas inom kommunen. Genomgångsboendet är till för de familjer som inte har någon bostad och riktar sig till personer som är nyanlända i Sverige. Tiden som man får stanna på genomgångsboendet är högst tre år räknat från den dagen som man har kommit till Sverige. Familjerna kan alltså i realiteten ha bott hos släktingar eller i andrahand i ett eller två åt vilket i sin tur innebär att de enbart får bo på genomgångsboendet två respektive ett år.

6:2 Presentation av intervjupersonerna

- Intervjuperson 1 arbetar som samordnare för ett samverkansprojekt kring barnen som bor på genomgångsboendet.
- Intervjuperson 2 är läkare och samarbetspartner i samverkansprojektet kring barnen på genomgångsboendet.
- Intervjuperson 3 är enhetschef med god insyn i samverkansprojektet samt genom erfarenhet har kännedom om genomgångsboendet.
- Intervjuperson 4 tillhör en frivilligorganisation som arbetar med barnen som bor på genomgångsboendet.
- Intervjuperson 5 är verksamhetschef på genomgångsboendet.
- Intervjuperson 6 arbetar som behandlingsassistent på genomgångsboendet.

6:3 Presentation av observationerna

Observationerna som vi utförde väljer vi att i den fortsatta framställningen av uppsatsen kalla för Observation 1 samt 2. Den första observationen utfördes på ett seminarium som handlade om barnen som bor på genomgångsboendet med fokus på hälsa och samarbete mellan sjukvården, kommunen, skolan samt genomgångsboendet självt. Observation 2 är ett studiebesök på genomgångsboendet där vi fick möjlighet att se oss omkring.

7 Resultat och analys

Detta kapitel består av en presentation av våra resultat varvat med analys. Vi har valt att slå ihop dessa delar för att undvika upprepning i texten. Insamlingen av data till uppsatsen har som vi beskrivit i metodkapitlet skett genom sex intervjuer med professionella i ett samverkansprojekt kring ett genomgångsboende samt två observationer. Analys och resultatdelen har utformats på så sätt att de transkriberade utsagorna från intervjuerna har analyserats med hjälp av det strukturella perspektivet i organisationsteorin. Vi har även fört resonemang med stöd i tidigare forskning. Vid

insamlade av material har utgått från vårt frågeformulär och de teman vi tilldelade våra frågor (se bilaga 2). Vi har därefter tagit ut de delar från de transkriberade intervjuerna som var av relevans utifrån våra frågeställningar.

Våra intervjupersoner kommer att fortsättningsvis vara benämnda I1-6. Observationerna som vi har genomfört kommer att benämnas observation 1 (seminarium kring familjernas hälsa på ett genomgångsboende) samt observation 2 (besök på genomgångsboendet).

7:1 Det otydliga begreppet ”hemlös”

I denna del av kapitlet analys och resultat behandlar vi empirin som samlades in kring vår första frågeställning, det vill säga hur definierar de intervjuade den situation som familjerna som bor på genomgångsboendet är i? Våra intervjupersoner berörde två teman som presenteras under följande underrubriker.

7:1:1 En förändrad bild av hemlösheten

Alla våra Intervjupersoner talade om en förändrad bild av hemlöshet – det är inte längre enbart en uteliggare utan kan även inkludera exempelvis en ensamstående förälder med sina barn eller till och med nyanlända storfamiljer. Vi ställde frågan, vilka är egentligen de hemlösa familjerna? I2, I3 samt I5 talade om att de hemlösa familjerna ofta är nyanlända i Sverige utan ett större kontaktnät och utan alla de nödvändiga verktygen att söka bostad. I5 berättade även att det nu för tiden inte längre är Socialtjänstens ”vanligare” klient som är socialt utslagen utan att dessa familjer ofta är väldigt starka och har haft starka nätverk i sina hemländer men som väl i flytten har hamnat i denna situation. Detta är något som även I3 belyser i sitt påstående.

I3: Det är inte så att de inte har klarat av sin ekonomi eller att det ligger något kriminellt eller att de har någon annan social problematik, något missbruk. Det handlar inte om något sådant. Det är fullt fungerande familjer. Alltså fungerande utifrån de kriterier som man annars blir hemlös av. Och jag tror inte att det är någon av dem som har tänkt att de ska komma hit och få uppehållstillstånd eller att de när de väl har kämpat sig genom den asylprocessen skulle bli hemlösa.

Med stöd i tidigare forskning och kunskapsöversikter kan vi se att våra intervjupersoners observationer kring den förändrade bilden av hemlösa överensstämmer med befintlig forskning. Det har under senare tid kommit fram nya grupper med hemlösa – bland andra hemlösa familjer, till största del på grund av den bostadsbrist som råder i storstäderna (Blid, 2008, Andersson & Swärd, 2007, Knutagård, 2008). Knutagård (2008) förklarar begreppet genom att klargöra att man under en lång tid har gjort en skillnad mellan att vara bostadslös och hemlös. De som räknas som bostadslösa är de som på sätt och vis ”ofrivilligt” saknar egen bostad och som för att lösa sin situation har sökt sig till socialtjänsten. Samtidigt kan man fråga sig om man inte alltid som hemlös är det ofrivilligt? Graden av frivillighet och därmed hur boendesituationen definieras skulle alltså kunna kopplas till synen på vilka risker familjerna är utsatta för. Betraktas det som frivilligt läggs hela ansvaret på familjerna själva och detta kan i sin tur påverka hur man hanterar insatser och resurser inom de olika verksamheterna.

I detta sammanhang kan man tala om organisatoriska problem på politisk nivå. Som vi har beskrivit i vår tidigare forskning så har den ”nya” strukturella hemlösheten uppmärksamrats, ändå har man inte börjat bygga nya bostäder för att underlätta och avlasta Socialtjänst och inte minst minska den stress som hemlöshet innebär för familjerna. Som med vilken annan verksamhet som helst måste man matcha behov och efterfrågan, som Bolman och Deal (2005) uttrycker innebär en tydlig struktur och målmedvetenhet. Man kan urskilja att den arbetsfördelning eller till och med fördelning av resurser som förutsätter en fungerande organisation inte finns inom arbetet med hemlösa familjer.

7:1:2 Ett svårdefinierat begrepp

Vårt fokus ligger på insatsen genomgångsboende, vi frågade därför våra intervjupersoner hur de skulle definiera den situation som familjerna på genomgångsboendet är i, är de hemlösa eller? I4, I5 samt I6 ansåg att det var svårt att se familjerna som hemlösa då de faktiskt hade en, om än tillfällig, bostad. Svårigheten låg även i att många av de boende själva inte skulle benämna sig som hemlösa. Några av våra Intervjupersoner anser snarare

att familjerna kan klassas som bostadslösa än hemlösa. Men i denna fråga var inte alla våra Intervjupersoner överens.

I5: Jaa, alltså om man frågar dem själva så ser de ju inte sig som hemlösa, det har flera av dem sagt. (...) Sen är det nog annorlunda för dem som bor på hotell...

I5 framhåller att de boende själva inte anser att de är hemlösa då de bor på ett genomgångsboende och det är en boendelösning som varar under vad som I5 anser är en längre tid. I enlighet med Gould och Williams (2010) påstående kring de som bor på härbärgen eller i undermåttliga boenden kan man se det som I5 betonar som att dessa hemlösa inte syns ofta och läget bedöms inte som lika akut. Det problematiska i detta påstående är att om man som professionell inte definierar familjernas situation som problematisk är man åter i det som Knutagård (2009) problematiserar, den indelning och kategorisering som socialarbetaren hela tiden gör för att hitta rätt lösning till varje hemlös som söker hjälp. Denna indelning upplevs som problematisk då socialarbetare oftast inte tycker att de kan erbjuda den bästa lösningen men tvingas att välja de som finns (ibid.).

I3: Alltså, har man inget hem så är man ju hemlös. Och de har inget hem för att det är ju tillfälligt. Det är inte deras och det kan tas ifrån dem. De har inte så mycket att säga till om egentligen.

I3 fortsätter alltså med att betona att familjerna faktiskt är hemlösa. I3 menar även på att boendet ändå är en av de bättre lösningarna nu för familjerna med tanke på bostadsbristen som råder. Någon som också var inne i samma spår var I4 som ansåg att familjerna var i en utsatt situation i och med att de inte har ett boende som de kan kalla för sitt eget. Även det faktum att det är nyanlända påverkar då de inte har fått chansen att sätta sig in i de olika systemen som samhället har exempelvis att veta var och hur man söker bostad i ett främmande land. I4 följer i I3 spår och menar även hon på att det är nödvändigt att ha ett sådant boende och att det ändå är ett alternativ för familjerna. Däremot fokuserar I4 på att det bör ses mer som ett akutboende där man gör allt för att familjerna enbart ska vistas där under en kortare tid.

I4: (...) Och jag önskar ingen bo där särskilt länge fastän det är en trevlig miljö som det är nu, det är inget förfall i husen eller något sådant utan de bor väldigt bra. Men alltså det är ingen normal hemsituation.

I2: Jaa alltså tre år är ju egentligen en lång tid, om man är sex år gammal så är det ju mer än halva sitt liv.

I4 uttrycker att det är problematiskt att ha en familj boende på ett genomgångsboende under en längre tid. I2 lyfter i sitt uttalande att en placering på tre år på ett genomgångsboende för ett barn som I2 själv uttrycker det ”mer än halva sitt liv” ses som problematiskt. Många av våra intervjupersoner lyfter att det på genomgångsboendet inte är någon normal hemmasituation. Andersson och Swärd (2007) skriver om det stigma som följer med att vara placerad på ett boende, för en familj och speciellt för barn har detta rysliga konsekvenser. Bassuk (2010) framhåller att man ska göra allt man kan för att familjernas vistelse på ett boende inte ska bli långvarigt och kan slussas ut till en egen bostad så fort som möjligt. Detta menar Bassuk (ibid.) hjälper familjer att återgå till ett normalt familjeliv utan all den stigmatisering som bostadslöshet innebär.

Genom intervjuerna fick vi fram varierande svar, tvekande och även direkta definitioner om familjernas situation. Något som förvånade oss var att ingen av våra Intervjupersoner sökte stöd i Socialstyrelsens definition av hemlösa som även tas upp av Knutagård (2009) som är att en hemlös person bland annat är någon som bor på ett akutboende, tillfälligt boende, hos familj och vänner eller har ett utgående andrahandskontrakt inom 3 månader. Snarare fäktades de med sina egna tankar om vad de ansåg om situationen.

II: Ja, först av allt så räknas de fortfarande som strukturellt hemlösa, de bor på genomgångsboende.

Intervjuare: Ja definitionerna... så de är ändå hemlösa?

II: Eller... Nej det är nog svårt att tänka att de är hemlösa för de har ju faktiskt ett hem. Men om man pratar i termer av KASAM så kan jag tänka mig, hur lugn är man som vuxen om man sitter på ett genomgångsboende och inte har löst sin situation permanent.

Intervjun ovan visar på hur svårdefinierat begreppet är även för den enskilda personen i en organisation. Då kan man tänka sig att det är svårt för alla inom samma organisation att vara med på samma tåg för att inte tala om samarbetande organisationer. Fastän de är i samma projekt, arbetar med samma personer och med samma mål i sikte så verkar situationen vara olika eller helt enkelt svår att definiera för de inblandade. Hur ska man då arbeta med det för att hjälpa dessa familjer? Kommunikation är en viktig del av det strukturella perspektivet, det är därför viktigt med en dialog mellan de professionella som arbetar med genomgångsboendet och beslut som man kommer fram till tillsammans (Bolman & Deal, 2005). En arbetsposition med utformade arbetsuppgifter styr in individen i en viss väg genom att beskriva vad han ska göra respektive inte göra i diverse situationer för att utföra en uppgift på bästa sätt. Det strukturella perspektivet betonar vikten av en tydlig struktur på en arbetsplats vilket innebär att hur varje verksamhet eller socialarbetare sedan uppfattar situationen dessa familjer på genomgångsboendet är i påverkar även hur man arbetar kring det och hur man delar upp resurserna (Bolman & Deal 2005).

7:2 Organisationens olika funktion i förhållande till genomgångsboendet

I denna del av vår analys talar vi om de olika aktörerna kring familjerna på genomgångsboendet samt vilken roll de har i förhållande till varandra. Vi kopplar även denna del av vår analys till vår andra frågeställning: vilken betydelse har, enligt de intervjuade den organisatoriska samverkan för genomgångsboendet? Även i denna del utgår vi från teman som våra intervjupersoner berörde med nedanstående underrubriker

7:2:1 Vem gör vad?

I3 säger att det finns många inblandade i ärenden kring familjer i genomgångsboende – sjukvård, skola, socialtjänst, arbetsförmedling, försäkringskassa för att nämna några. Dessa organisationer har olika funktioner kring de omnämnda familjerna. I3 samt I2 säger att resurserna finns där men att frågan snarare är om olika aktörer inte är bra på att ge erbjudandet om dessa resurser.

I2: Nu så jobbar vi (sjukvården) ju inte bara med att vara experter och ge råd och veta bäst. Utan precis tvärtom, med samma tid kan vi få föräldrar att känna sig viktiga, duktiga och det betyder jättemycket för barns hälsa att föräldrarna känner det.

I sitt uttalande lägger I2 inte heller så stor tyngd vid resurserna. Hon menar på att resurser visst behövs men att tiden inte står still för att man inte har den mängd resurser som man kanske hade önskat sig. Det går att göra någonting ändå. I2 avslutar med att förklara att det är viktigt att, främst med barnen, arbeta med förebyggande insatser som skyddsfaktorer. Genom att stödja föräldrarna i deras situation, deras problem och framförallt uppmuntra dem, kommer man automatiskt åt barnen. Inne på samma spår är även I1 som menar på att många personer i en hemlös situation behöver ett kontaktnät, ett socialt stöd som de kan vända sig till vid behov. Han fortsätter även med att informera om att personer i en hemlös situation ofta blir socialt exkluderade av andra medmänniskor och därför har ännu mer behov av stöd.

I1 framhåller på så vis också vikten av relationer, speciellt i svåra situationer. I sammanhanget för denna studie kan detta appliceras på följande sätt; det kan hjälpa hemlösa familjer att ha andra i sin omgivning som inte är i samma situation som för att föregå med gott exempel och hjälpa dem att finna vägen till samma sits. I4 menar på att enkla saker som samtal eller en fika med de boende på deras verksamhet kan vara av oerhört stor betydelse då man stödjer personen. Karlsson (2008) skriver i sin bok ”Psykologins grunder” om att socialt stöd kan visa sig i olika former. Emotionellt stöd som, enligt Karlsson av många anses vara den mest betydelsefulla för individen, innebär att man exempelvis får vänskap, omtanke, empati eller förtroende. Informativt stöd är snarare när man är i behov av hjälp och vänner eller familjemedlemmar hjälper till genom

att ge råd (ibid.). Rollen som stöd i den här typen av situationer har bland annat frivilligorganisationer i de flesta fall. Därför menar I1 på att man bör ge frivilligorganisationer mer plats inom dessa frågor, då de sköter oerhört viktiga bitar och innehar även de resurser som behövs för att anpassa sin hjälp till en specifik målgrupp. I5 och I6 betonar dock att de boende har allt de kan tänkas behöva på genomgångsboendet, skulle familjerna behöva stöd eller hjälp på något sätt så ställer personalen upp och att det inte är ovanligt att familjerna kommer upp till dem när de behöver prata med någon.

7:2:2 Det lilla i det stora

Under den här rubriken kommer vi att ta upp vilka möjligheter och begränsningar som finns för de olika organisationerna att uppnå positiva mål med arbetet kring de hemlösa familjerna. Härifrån fann vi vissa aspekter som togs upp oftare och som tar upp handlingsutrymme, arbetsfördelning och tydlighet inom organisationernas arbete och arbetsuppgifter.

Enligt Bolman och Deal (2005) bidrar det strukturella perspektivet till ett begränsat handlingsutrymme men ser det inte nödvändigtvis som något ont. Begränsningen kan nämligen leda till att man har en tydlighet i sitt arbete och vet precis vad som förväntas av en och man känner sig färdig med sitt arbete när man har gjort sitt.

I4: (...) Handlingsutrymmet är väldigt begränsat när man sitter i frivilligrollen(...) Man känner att det här är inte min plats i detta sammanhang och det kan vara lite frustrerande ibland men det är också väldigt hälsosamt att man får lära sig att det här är mitt arbete(...)

I4 upplever en frustration i det faktum att hon inte kan göra mer för familjerna men ser även det ”goda i det onda” med att känna att hon har gjort det hon har kunnat och kan därmed greppa sitt arbete på ett helt annat sätt då hon vet var det tar slut. Hon fortsätter med att påpeka att frustrationen finns i osäkerheten om andra aktörer gör sitt och fortsätter där hon slutat. I1 fortsätter i samma bana och menar på att hennes arbete som samordnare är ganska begränsat då hon inte har möjligheten att fatta några beslut. Däremot ser hon fördelarna i det ”lilla” hon gör, då det kan bidra till större saker.

I1: *Det jag kan göra är att sprida information, alltså ta med mig kunskapen vidare. Och det gör jag för att jag är personligt engagerad, det hade man kanske inte behövt göra om man inte varit det.*

I1 kan ändå se en klarhet i att det hon gör kommer att göra en skillnad men menar även på att hon gör mer än vad hennes arbetsuppgifter kräver på grund av att hon är personligt engagerad. Detta menar hon är en viktig egenskap för alla som arbetar med hemlöshetsfrågan, något som även Poppe (2011) pekar på i sin artikel där hon menar på att hemlösheten kan minska drastiskt med hjälp av ledarskap i organisationerna, struktur, samarbete och framförallt engagemang. En annan av våra Intervjupersoner som också är inne på det resonemanget är I2 som erkänner att hon med sitt arbete inte kan få bort hemlöshet från staden. Utan att mycket av det arbetet egentligen ligger på politikernas bord men att hon gärna hjälper till med att ta fram underlag för dem att fatta beslut utifrån. Bolman och Deal (2005) liknar arbetet i en organisation vid en sport där det krävs att alla är engagerade och har sitt begränsade handlingsutrymme. Men där arbetet och arbetsprocessen även måste anpassas efter varandras styrkor och efter det mål man strävar efter. Under observation 1, det seminarium som främst hade fokus på barnen på genomgångsboendet, talade man mycket i termer av samverkan mellan socialtjänst och skola för att hjälpa barnen på bästa sätt. Man frågade sig även hur man skulle anpassa de olika verksamheterna för att underlätta för familjerna på genomgångsboendet. Ett förslag var att det kunde ske genom att ringa hem till föräldrarna och påminna en extra gång om inbokade möten med socialtjänsten - ett annat förslag var att vara till hands om familjerna har fått någon blankett som de inte förstår sig på (Observation 1).

Vidare menar Bolman och Deal (2005) på att tydlighet i arbetsfördelningen gör arbetet lätthanterligt. Med otydliga regler och struktur i arbetet är det lätt att känna sig otillfredsställd med sin insats då man alltid anser att man kan göra mer. Enligt I3 är just de två aspekterna som saknas, det vill säga att göra arbetet hanterbart och begripligt, vilket gör det svårt att känna att man har gjort vad man har kunnat. Den intervjuade menar på att det krävs en tydlighet i arbetsuppgifterna vad det gäller varje organisations arbete samt varje persons arbete inom organisationen. På så sätt undviker man att de olika aktörerna skyller ifrån sig. I3 förtydligar att hon är medveten om att det görs mycket men

att tydliga roller krävs både för att arbetarna ska veta om vad de bör och kan göra och för att det ska vara uppenbart för familjerna vem de ska vända sig till. Detta kan i sig för arbetarna innebära en form av hanterbarhet då det är enklare att veta om vad ens uppgifter med jobbet består i. I4 menar på att det är många eldsjälarna som arbetar med genomgångsboendet och att flera projekt runt det har skapats på det sättet. Det viktiga är bara att man ska hitta allas "specialisering"

I4: Det är många som är sugna på att visa att de vill mer, men det är svårt att visa vad man vill göra. Så hoppas att man kan komma fram till att "Du kan göra detta, eller så kan du hjälpa till med läxläsning på måndagar." Att man hjälper dem att hitta sin nisch.

I4 menar med sitt uttalande att det är viktigt att alla hittar sin del i organisationen, något som bidrar till engagemang och förbättrar arbetsprocessen för hela organisationen. I2 betonar vikten av att man inom organisationerna ändå ska kunna anpassa sig för familjerna och att man exempelvis som tandläkare inte behöver kalla ett barn i taget från en och samma familj. Detta bidrar bara till att vissa av barnen slutligen faller bort då föräldrarna inte alltid har möjligheten till att at med sina barn till tandläkaren. Även I4 ser en fördel med anpassningen för familjernas del. Exempelvis tar hon upp att skolorna skulle kunna bidra med att påminna föräldrarna en extra gång om de ska ha utvecklingssamtal och att sjukvården kan påminna när deras barn har tid för undersökning.

7:2:3 "En hel del spekulationer"

Frågan om strukturell hemlöshet, som berör en utsatt grupp av människor, i detta sammanhang barnfamiljer, kräver en hög samarbetsgrad för att på så vis kunna täcka alla individens och familjens behov. Insatserna kommer från olika håll och då är det även logiskt att samarbetet dem emellan fungerar på ett tillfredsställande sätt. Ovan har våra Intervjupersoner tagit upp aspekter i organisationernas arbete som påverkar samverkan mellan organisationerna och inom den samma på både positiva och negativa sätt. Nu tar vi upp hur samverkan för tillfället ser ut, de saker som våra Intervjupersoner redan anser vara tillräckligt bra och det som kan förbättras, allt med familjernas bästa i åtanke.

Under observation 1 deltog vi i ett seminarium kring barns och familjers hälsa på ett genomgångsboende. Syftet med seminariet var att upplysa om de svårigheter och motgångar familjer som bor på ett tillfälligt boende stöter på och hur de olika aktörerna kan bidra till förbättring i deras situation. Flera av de närvarande aktörer uttryckte en vilja att samarbeta mer för att hjälpa dessa familjer. Att döma av frågorna seminariedeltagarna ställde till varandra, till exempel var de oerhört nyfikna på den andres arbete och frågade ofta på vilket sätt de arbetade med barnen- verkade de flesta inte vara särskilt insatta i vad den andra parten gör, trots att de jobbar mot samma mål, det vill säga för familjerna.

I4: Jaa, jag önskar ju ännu mer samverkan och önskar att man kunde jobba mer med helhetssynen på en människa. En människa är ju mer än en som är bostadslös, vad finns det för faktorer bakom? Det kan vara ohälsa, fysisk och psykisk, det kan vara dålig utbildning eller dåligt nätverk. Alltså hur kan man hjälpa till med de bakomliggande orsakerna också?

I4 uttalande bidrar till ett av många uttryckta önskningsområden om ökat samarbete. Majoriteten av de intervjuade var i de olika intervjutillfällena dock överrens om att ett större samarbete krävs för att kunna hjälpa familjerna på bästa sätt. I1 talar om att man bör se familjen som en helhet, hjälper man föräldrarna så hjälper man automatiskt barnen då stabiliteten kring barnet förstärks. Detta menar den intervjuade kan åstadkommas genom ett ökat samarbete och på så sätt även ha klart för sig vad de andra aktörerna gör, istället för att förlita sig på att andra ska göra mer. I1 ser likt Nordfeldt (1999) hur frivilligorganisationer kan ha en stor roll i samarbetet med exempelvis socialtjänsten och fungera som ett komplement, en roll som man på senaste tiden kan se att frivilligorganisationer börjar ta. Enligt I4 bör frivilligorganisationer lyftas fram mer, som man har gjort i länder som exempelvis England och USA där de även får mer hjälp och resurser utan att det av andra redan existerande organisationer sågs som en form av kritik riktad mot dem. Många av de intervjuade upplyste oss om att de försöker jobba så förebyggande som möjligt, vilket även är ett tydligt tecken på att de professionella strävar efter det salutogena tankesättet, något som vi även fick se under våra observationstillfällen. Många av frivilligorganisationerna beskrev både på observation 1 och i intervjuer att deras tanke med att arbeta med barnen är att jobba med skyddsfaktorer

som gemenskap och känsla av samhörighet för att på så sätt hjälpa familjerna att hantera riskfaktorerna.

I1, I2 och I4 önskar se ett ökat samarbete med skola, sjukvård och socialtjänsten och även inom bostadsmarknaden för att kunna se att problemet med hemlöshet skulle kunna förbättras.

I2: Det finns ju värre saker också ja, många andra saker mer som man kan åtgärda. Och då tänkte vi att kan samverkan bli bättre omkring de här barnen, bostad, ekonomi och så hälsa - och sjukvård överhuvudtaget, så har vi något att vinna.

I2 menar på att man behöver veta var ens egna arbete slutar och var den andra tar vid som en förutsättning för att kunna gå vidare i arbetsprocessen. Bolman och Deal (2005) syftar på att en tydlighet i regler och mål inom organisationen gör att det blir lättare för arbetaren att förhålla sig till sitt arbete och andras arbete. Det skapar en tydlig bild av ens egen roll och framförallt andras roller. I4 delar med sig av sin oro om att hon inte har så stor insikt i vad de andra organisationerna gör eller har möjlighet att göra.

I4: Det är inte så att jag har jättestor kunskap av vad andra aktörer gör egentligen. Jag vet att socialen finns där men har inte jättestor insikt i deras arbete (...) Det blir ju en del spekulationer från vår sida också "hur funkar socialtjänsten..." Vi har egentligen inga kunskaper om det.

Några som däremot inte höll med om att det finns brister i samarbetet med andra organisationer var I5 och I6. I6 menar på att det redan finns ett existerande samarbete mellan organisationerna i fråga. Samtidigt motsäger hon sig själv senare genom att påstå att andra organisationer inte har insikt i deras arbete.

I6: De andra (aktörerna)har egentligen ingen aning om vad vi gör här ute. Det är inte förrän de kommer ut hit och ser vad vi gör som de förstår.

Just det att organisationerna inte verkar veta mycket om varandras arbete kan, som Bolman och Deal (2005) beskriver det, ses som en brist i kommunikation. Författarna menar på att kommunikation är en av de viktigaste delarna för att få samverkan mellan och inom organisationerna att fungera. Detta förutsätter dock att alla aktörer är

mottagliga för den. I2 pekar på att det finns vissa organisationer som är ovilliga att samverka då de inte ser hur det skulle hjälpa dem på längre sikt. Samverkan menar hon måste komma från två håll för att kunna fortgå.

7:3 Effekten av samverkan

I denna avslutande del av resultat och analyskapitlet tittar vi på vilka effekter våra Intervjupersoner ser att samverkan kan ha för klienterna

7:3:1 "Taskigt läge"

På väg till genomgångsboendet reflekterade vi över hur långt det tar att köra dit samt att det är beläget i ett industriområde med liten tillgång till det allra nödvändigaste - mataffär. Vi noterade att busskommunikationen förvisso var god dock att om denna inte skulle fungera så skulle det vara svårt att ta sig runt (Observation 2). I3 talar om genomgångsboendet som vi har studerat och hur det är beläget och poängterar då att det ligger avskilt i utkanten av en stadsdel vilket försvårar kommunikationen med övriga samhället. I6 pratar om detta i termer av segregation som medföljer den avlägsna placeringen av genomgångsboendet och att familjerna därför hamnar lång ifrån det övriga samhället och de vanliga rutinerna – som att gå till affären eller följa barnen till skola/förskola. Enligt I2, I3, I6 samt i samtal under Observation 1, uppstår det problem eftersom många föräldrar har flera barn som både går i skola och förskola och själva går de kanske i skola eller på praktik, vilket medför en svårighet att hantera sin vardag. I3 talar om att det inte är någon optimal situation för barn att växa upp i, att både barn och föräldrar behöver pendla långt till skolan eller möten. Denna problematik omnämns även i Andersson och Swärds *Barn utan hem – olika perspektiv* (2007) där de skriver om just svårigheten att ha en normal vardag när avstånden till exempelvis skola, daghem, sjukhus och socialbyrå är stora samt den svårigheten att hålla kontakten med eventuella släktingar och annat nätverk (Andersson & Swärd, 2007). Närmiljön är en av skyddsfaktorerna som man ofta talar om i förhållande till barn och deras utveckling – det är väsentligt att skola, vård och andra sociala nätverk finns och är lättillgängliga för att barn ska få en optimal tillvaro (Meeuwisse & Swärd, 2002, Meewisse, Sunesson & Swärd, 2006, Broberg, Almqvist & Tjus, 2009).

Enligt I2, I3 samt I6 så tar många barn som bor på boendet sällan hem vänner av olika anledningar. Först och främst är boendet beläget ganska avskilt från både skola och centrum. Detta är något som verkar försvåra mest för barnen enligt I2 och I6 som även belyser det faktum att de flesta barn inte tar med sig vänner hem som inte är från genomgångsboendet. De spekulerar kring orsakerna till detta som både skam och ren praktisk omständighet för att det ligger så långt bort ifrån allting annat. Andersson och Swärd (2007) skriver om skammen i att inte ha ett hem som barn, om problematiken att inte vilja berätta för kamrater hur man bor eller att visa dem runt på grund av trångboddhet och avsaknaden av eget rum – något som de flesta andra har (ibid). Även att själv ta sig ut till kompisar och fritidsaktiviteter blir svårt vilket I3 och I6 talade om. I3 framhöll att det inte var en hållbar lösning då barn och ungdomar vill få leka eller umgås med sina klasskamrater och att detta riskerar att skapa något problem hos ungdomarna när de inte får göra det. Detta är även något som I1 talar om och använder då uttrycket ”att normalisera vardagen”. I1 förklarar att det är viktigt, både för barn och vuxna att göra det som en ”vanlig” familj gör- aktiviteter, åka på utflykter, umgås med sitt nätverk och så vidare. Detta är något som hos familjerna och framförallt för barnen kan skapa en känsla av hanterbarhet av sin situation och av meningsfullhet i sitt liv för föräldrarna. Andersson och Swärd (2007) skriver om omgivningens påverkan på barn, att närmiljön och interaktionen mellan exempelvis skola, föräldrar och kamrater är viktig då detta påverkar barnets utveckling, påverkan av att samla människor med ”sociala problem” kan förstärka problemen och ger en känsla av uppgivenhet (ibid.).

En annan återkommande kommentar från I3, I5 samt I6 är att genomgångsboende i förhållande till andra boendelösningar ändå är ett bra alternativ och är mer stabilt och tryggt än ett hotellrum eller rum på vandrarhem. Genomgångsboende som är en lägenhet eller i detta fall ett litet hus är bättre än hotell eller vandrarhem där möjligheter till matlagning eller tvätt är väldigt begränsade, även den mån av frihet och självständighet som ett genomgångsboende ändå innebär gör att detta blir det bästa av alla andra alternativ.

Bolman och Deal (2005) talar om vikten av kommunikation i beslutsfattande och målsättande. Detta då kommunikation och diskussion leder till tydliga mål och tydligt

arbete mot dessa mål. Då man har planerat detta genomgångsboende tycks det att man inte har tänkt så långt. Den avlägsna placeringen från allt nödvändigt tyder på att man inte har funderat på vilka konsekvenser detta skulle få för familjerna som faktiskt bor på genomgångsboendet.

7:3:2 "Ohälsan tiger still"

I2: De blir missgynnade, de som har låg socioekonomi och låg ekonomisk standard, de har hälsorisker men de efterfrågar det minst. Och de hamnar inte på specialistvård... Det finns nämligen ett uttryck som heter "hälsan tiger still" och det betyder att när man inte hör något från någon så är allting lugnt. Här är det precis tvärtom "ohälsan tiger still" ... Man kan inte ta för sig och det är saker i vårt system som hindrar så ja, väldigt ojämlig fördelning av vården och hälsan.

Behov kontra efterfrågan har varit en intressant aspekt av det inhämtade materialet. Vad gäller hälsa samt psykiskt och fysiskt mående så har två av våra Intervjupersoner uttryckt att det är de som har störst behov av exempelvis sjukvård eller råd och stöd som efterfrågar minst - och i Sverige så är det de som har lägst utbildning som drabbas av flest hälsorisker. Vid observation 1 på seminariet kring barns hälsa genomgångsboendet fick vi ta del av dokumenterade fall av ohälsa på genomgångsboendet. På observation 1 talade olika aktörer kring barns hälsa och om hur man skulle förbättra denna, man redovisade resultat om barns dåliga hälsa, där barn inte har varit hos hälsovården i flera år och ibland inte alls.

I2: Det var bara en association att när man då kanske remitterar och så får de en kallelse till barnkliniken så kanske de har glömt vad det var för, det är lätt hänt. Och så kanske de inte går dit, eller de förstår inte tiden eller kan inte för att det kolliderar med något viktigt annat. Och då på barnkliniken så säger man "kom inte, remissen skickas tillbaka" ... Det försvinner liksom.

I ovanstående citat men även i andra utsagor har våra intervjupersoner tydligt uttryckt att kommunikationen kring familjerna på genomgångsboendet inte har fungerat. I citatet talar I2 om just effekten av samverkan, eller en icke samverkan mellan aktörerna sjukvård och genomgångsboende. Då familjer inte förstår vad kallelsen till sjukvård är för något struntar de i att gå dit vilket resulterar i en försämring av deras hälsa. Bolman och Deal (2005) framhåller vikten av en tydlig kommunikation verksamheter emellan för att uppnå de utsatta målen. För att samarbetet och relationen mellan verksamheter ska fungera krävs det tydligt utsatta gemensamma mål samt kommunikation (Davelly & Ivory, 2009).

I2 fortsätter senare med att förklara för oss hur många omgivningsfaktorer som exempelvis språksvårigheter kan påverka familjernas mående, saker som vi tar för givet. Språket är något många av de boende har problem med då majoriteten är nykomna invandrare och således en faktor som leder till ännu mer ohälsa. Intervjupersonen förklarar hur en kallelse till barnkliniken kan glömmas bort av föräldrarna som kanske har en massa annat att tänka på eller att de helt enkelt inte förstår vad kallelsen går ut på. I3 är inne på samma spår och menar på att det är en sak som kan bidra till fysisk ohälsa hos barnen men även hos föräldrarna om det gäller en läkartid för dem. Att sedan förlora sin tid gör att man sedan måste vänta ännu längre på nästa tid och ohälsan försämras då successivt.

Likt Andersson och Swärd (2007) märkte vi genom våra intervjuer att hemlöshet är ett fenomen som har för vana att söka sig till de familjer som är som mest sårbara (ibid). Det visade sig att den störst drabbade gruppen är nykomna invandrare, något som bidrar till att de hamnar i utanförskap sett utifrån en rad aspekter. Däremot kan vi ställa oss kritiska till om ohälsan hos de som bor på just detta genomgångsboende är stor enbart på grund av strukturella hinder. Då flera av våra intervjupersoner (I2, I3, I5, I6) berättar att klienterna på genomgångsboendet är nyanlända familjer kan detta innebära att de redan är traumatiserade och att måendet är försvagat.

Utifrån tidigare forskning kan vi urskilja en tendens att enbart fokusera på de hemlösa föräldrarna när det i själva verket är hela familjen som drabbas (Andersson & Swärd,

2007). Något våra Intervjupersoner var eniga om är att om föräldrarna drabbas så drabbas givetvis barnen också. Den intervjuade menar på att det krävs en tydlighet i arbetsuppgifterna vad det gäller varje verksamhets arbete samt varje persons arbete inom organisationen. På så sätt undviker man att de olika aktörerna skyller ifrån sig. Under observation 1, det seminarium som främst hade fokus på barn i tillfälliga boenden, talade man mycket i termer av samverkan mellan socialtjänst och skola för att hjälpa barnen på bästa sätt. Man frågade sig även hur man skulle anpassa de olika verksamheterna för att underlätta för familjer i genomgångsboendet. Ett förslag var att det kunde ske genom att ringa hem till föräldrarna och påminna en extra gång om inbokade möten med socialtjänsten - ett annat förslag var att vara till hands om familjerna har fått någon blankett som de inte förstår sig på (Observation 1).

Andersson och Swärd (2007) menar vidare på att beroendet av socialtjänsten och det ekonomiska bistånd som erbjuds för att de flesta föräldrar är arbetslösa bidrar även till en känsla av osjälvständighet. Familjerna har ofta svagt socialt stöd då de antingen inte har sin familj och vänner i närheten (ibid). För de utländska familjerna finns inte enbart en uppgivenhet inför situationen utan även att man inte vet hur det svenska systemet fungerar och språksvårigheterna som uppstår kan skapa en frustration (I2).

8 Sammanfattande slutdiskussion

I detta kapitel återkopplar vi till våra frågeställningar och diskuterar våra resultat. Underrubrikerna består av våra frågeställningar och är ett sammanfattande resultat av den utförda analysen i föregående kapitel.

8:1 Hur definierar de intervjuade den situation som familjerna som bor på genomgångsboendet är i?

Av våra intervjupersoners utsagor får vi ytterst olika definitioner på familjernas situation med många motsägelser, vilket vi antar mer handlar om hur definitionen av hemlöshet

inte har ändrats förrän de senaste åren. Några få uttryckte utan några tveksamheter att familjerna är hemlösa och problemet ligger i att andra aktörer inte verkar se det på samma sätt. Det faktum att alla aktörer inte ser dessa familjer som hemlösa kan bidra till att man inte ser dem som utsatta och lägger problemet åt sidan för att ta itu med andra som de anser vara – viktigare problem. På samma sätt som vissa utan att tveka uttryckte en oro för att familjerna faktiskt är i en hemlös situation, så menade andra på att familjerna inte är hemlösa då de ändå har tak över huvudet och hade kunnat ha det sämre.

Gould och Williamson (2010) visar upp den ”nya” bilden på vad en hemlös kan innebära. Däribland diskuteras det att en person på ett genomgångsboende räknas som hemlös, då personen lever i osäkerhet inför om han/hon kommer att kunna hitta något eget. Knutagård (2009) skriver om hur ordet hemlös har en lång historia med samma definition, det vill säga en medelåldersman med missbruksproblematik. Detta ser vi leder till en förvirring för de som arbetar med hemlösa familjer. En enhetlig definition och förklaring skulle därför enligt oss vara relevant för alla inblandade organisationer. För detta krävs den ledare som Bolman och Deal (2005) påvisar präglar en mer vertikal organisatorisk samordning. En ledare skulle nämligen klargöra vilka mål man arbetar mot och även effekterna av att deras uppgifter inte fullföljs.

8:2 Vilken betydelse ger de intervjuade den organisatoriska samverkan och vilka effekter ser de att samverkan kan ha för klienterna?

För majoriteten av våra intervjupersoner vore samverkan mellan organisationerna ett bättre och effektivare sätt att hjälpa familjerna. De menade då på att de då siktar mot samma utsatta mål. Likt Blid (2008) ser vi att en ökad samverkan kan göra att arbetet mot hemlöshet kan få en förbättrad kvalitet och i sin tur kan leda till att hemlösheten minskar i städerna. För de flesta intervjupersoner handlade deras arbete samtidigt om att förse familjerna med skyddsfaktorer så som socialt nätverk och trygghet för att förenkla deras redan svåra situation. Allt detta kan enligt intervjupersonerna förbättras genom ökad samverkan mellan flera inblandade aktörer. Precis som intervjupersonerna framhåller att

föräldrarnas situation påverkar barnen och deras mående, är det så att samverkan mellan aktörerna i det långa loppet påverkar måendet hos familjerna. Resurserna som används i strukturell hemlöshet påverkas av hur samarbetet mellan aktörerna ser ut, vilket i sin tur drabbar familjerna.

Två av våra intervjupersoner (I5 och I6) menade samtidigt på att det redan finns en samverkan och påpekar senare att andra aktörerna inte är insatta i vad som görs på genomgångsboendet utan bara gissar sig fram. Detta får oss att undra om det verkligen finns en samverkan där emellan. Om det finns det så har den förmodligen en del brister då det förekommer spekulationer. Inom det strukturella perspektivet pekar man på att den så kallade vertikala samordningen förutsätter att det finns en tydligt utsatt chef som leder organisationen till målet och som sätter tydliga regler på vägen dit, vilket kan leda till minskat handlingsutrymme (Bolman & Deal 2005). Med tanke på att många av organisationerna som arbetar kring genomgångsboendet var med i ett samverkansprojekt (observation 1) så framstår det som att de organisationerna inte har haft ett enhetligt mål tidigare eller en gemensam ledare som tar dem dit. Däremot kan man se att de med hjälp av samverkansmötet (observation 1) försökte uppnå en form av, åtminstone tillfällig, lateral samordning. Den laterala samordningen baseras främst på att försöka ändra på organisationen genom exempelvis personalmöten där kommunikation är det viktigaste (Bolman & Deal, 2005). Trots avsaknaden av en reglering kring boendet så verkar det ändå finnas en uppslutning mot ett gemensamt mål för genomgångsboendet och verksamheterna kring det.

Bolman och Deal (2005) belyser att kommunikation är en av de största byggstenarna när det gäller samverkan. Genom en tydlig och bra kommunikation menar även vi på att det förminskar spekulationer från alla aktörers sida. Dock kräver samverkan mycket engagemang från alla organisationers håll och en vilja att hjälpas åt. Som I2 uttrycker det så kräver ett sådant arbete att man sträcker ut handen från två håll.

8:3 Är genomgångsboende ett problem eller en lösning?

För att knyta ihop säcken använder vi oss av den här sista delen i vår diskussion för att återkoppla till vår titel *Genomgångsboendet- lösning eller problem?*

Utifrån det organisationsteoretiska perspektivet har vårt resultat samt analys visat att det är problematiskt om inte de boendes situation definieras enhetligt, då detta påverkar hur man inom verksamheten hanterar familjernas situation. Det är av relevans hur man inom verksamheten och även inom andra organisationer som arbetar mot samma mål har en tydlig uppdelning vad det gäller regler, mål och framförallt arbetsuppgifter (Bolman & Deal, 2005). För att upprätthålla detta system och dessa relationer krävs en ständig och klar kommunikation verksamheterna emellan. Sammanlagt kan brister i dessa ovan nämnda faktorer resultera i att dessa familjers situation aldrig får tillfälle att lösas och en redan utsatt grupp människor får inte fara illa i vår välfärdsstat. Ohälsan hos de familjer som är placerade på genomgångsboendet kan alltså delvis härledas till att samarbetet och samverkan verksamheterna emellan inte fungerar. Samtidigt får vi ganska enhetliga svar vad det gäller att genomgångsboendet behövs men är likt Poppe (2011) mer inriktade på att det ska fungera som något mer akut där familjerna inte ska behöva bo under en längre tid. Sammanfattningsvis hyste många av våra intervjupersoner ett hopp, en längtan och en tro på ett kommande samarbete inom en snar framtid.

---

9 Förslag på vidare forskning

Genom denna uppsats har ett stort intresse väckts för hemlöshetsarbetets organisering. En intressant ingång hade kunnat vara att göra en komparativ studie av olika genomgångsboenden i Sverige. Ännu en tanke som väcktes då vi läste olika rapporter var att göra komparativa studier kring insatsers verkan internationellt sett. På grund av tidsbrist och vårt arbetes omfattning var detta dock inte möjligt för oss.

Vi utgick från genomgångsboendet och de sammarbetssvårigheter som togs upp av våra Intervjupersoner. I vår studie tittar vi på just samarbetet kring detta genomgångsboende och det hade varit önskvärt att utvärdera den satsnings som har gjorts på samarbete i just denna lilla del av hemlöshetsarbetet och se om det har lett till någon förändring samt vilka faktorer som uppfylls av detta samarbete.

Vi har även under arbetets gång och främst under analysarbetet funderat på de organisatoriska effekterna på genomgångsboendet. En studie kring de boendes tankar kring insatsen genomgångsboende hade väckt nya tankar och funderingar kring den så kallade strukturella hemlösheten.

10 Referenslista

Ahrne, G & Svensson, P (2011). *Kunskap i socialt arbete: om villkor, processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur

Andersson, G & Swärd, H (2007). *Barn utan hem: olika perspektiv*. Lund: Studentlitteratur

Baruch, Y & Lambert, R (2007) Organizational anxiety: applying psychological concepts into organizational theory, *Journal of Managerial Psychology*, 22:1 (s. 84 – 99).

Bassuk, E (2010). Ending child homelessness in America, *American journal of orthopsychiatry*, 80:4 (s. 496-504).

Blid, M (2006). Boende och stöd – En nationell inventering av kommunernas boendeinsatser för utsatta grupper, *Socialvetenskaplig Tidskrift*, 13:4, (s. 291 – 312).

Blid, M (2008). *Ett folkhem för alla? Kommunala insatser mot hemlöshet*. Diss. Sundsvall: Mittuniversitetet

Blid, M, Gerdner, A & Bergmark, Å (2008) Prediction of homelessness and housing provisions in Swedish municipalities ... *European journal of housing policy*

Bolman, G & Deal, E (2005). *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. Lund: Studentlitteratur

Boverket (2010). *Trösklar till bostadsmarknaden: om hemlöshet som ett bostadsmarknadsproblem*. Karlskrona: Boverket

Broberg, A, Almqvist, K & Tjus, T (2003). *Klinisk barnpsykologi: utveckling på avvägar*. Stockholm: Natur och kultur

Bryman, A (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber: Malmö

Davely, T & Ivery, J (2009). Using organizational collaboration and community partnership to transition families from homelessness to home ownership: The HomeBuy5 program, *Journal of prevention and intervention in the community*, 37:2 (s. 155-165).

Gould, T & Williams, A (2010). Family homelessness: An investigation of structural effects, *Journal of human behavior in the social environment*. Vol. 20 (s. 170-192).

Karlsson, L (2008) *Psykologins grunder* Lund: Studentlitteratur

Knutagård, M (2007). Att bedöma, förklara och åtgärda hemlöshet. *Bostadslös!: lokal politik och praktik*. (s. 112-130)

Knutagård, M (2009). *Skälens fångar: hemlöshetsarbetets organisering, kategoriseringar och förklaringar*. Lund: Lunds universitet

May, T (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur

Meeuwisse, A, Sunesson, S & Swärd, H (red.) (2006) *Socialt arbete: en grundbok*. Stockholm: Natur och kultur

Meeuwisse, A & Swärd, H (red.) (2002). *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur och kultur

Nordfeldt, M (1999) *Hemlöshet i välfärdsstaden: en studie av relationerna mellan socialtjänst och frivilliga organisationer i Stockholm och Göteborg*. Uppsala: Kulturgeografiska institutionen

Poppe, B (2011). Interagency collaboration moves U.S. closer to ending homelessness, *The public manager* (s. 28-30).

Regeringen (2000). SOU 2000:14 *Adressat okänd, om hemlöshetens bakgrund, orsaker och dynamik*

Socialtjänstlag (2001:453) Vissa uppgifter inom socialtjänsten, 3:2

Socialtjänstlag (2001:453) Rätten till bistånd, 4:1

Elektroniska källor:

Sydsvenskan 17.09.2011

<http://www.sydsvenskan.se/malmo/article1546323/rdquoMan-kan-inte-vara-en-familj-pa-hotellrdquo.html> (hämtad 24.10.2011)

Sveriges Television (SVT) 20.01.2012

http://svt.se/2.22620/1.2671457/ fler_hemlosa_men_uteliggarna_minskar (hämtad 22.01.2012)

Bilaga 1

Hej,

Vi är två studenter som går vårt tredje år på socionomprogrammet på Lunds universitet och skriver nu på vårt examensarbete. Vi har valt att skriva om strukturell hemlöshet det vill säga den typ av hemlöshet som inte är resultatet av missbruk utan snarare innebär att individer är hemlösa till följd av strukturella faktorer som exempelvis bostadsbris eller arbetslöshet. Då vi är medvetna om att dessa problem berör en stor grupp av individer så kommer vi avgränsa vår studie och främst lägga fokus på barn och familjer.

Vi är ute efter att få en bredare bild och bättre förståelse av hur man hamnar i strukturell hemlöshet och vad man kan göra för att hjälpa de utsatta. Vi skulle därför vara tacksamma om vi kunde få höra era synpunkter och åsikter om hur de hemlösa upplever sin situation och ser på orsakerna till hemlöshet samt möjlighet till hjälp. Genom intervjuer på ca en timme hoppas vi på att få ta del av er kunskap. För att göra intervjun rättvisa i vår studie och analys kommer vi att spela in samtalet.

För er säkerhet kan vi garantera er anonymitet i den form att vi inte kommer att nämna plats, namn eller något annat som på något sätt kan avslöja vilka de intervjuade är. Intervjuerna kommer även enbart att användas i samband med vår studie.

Vänligen

Elena Mejia och Julia Kuzina

Bilaga 2

Finns det några kriterier man bör uppfylla för att få bo här?

Vilka är det som arbetar här?

Hur når ni ut till de hemlösa? Hur når ni på bästa sätt ut till den här gruppen?

Grad av självständighet i boendet? Eget rum? Badrum? Möjlighet att laga mat?

Hur länge stannar familjerna? Finns det tidsfrister?

Hanterar man fall där barn är inblandade (barnfamiljer) annorlunda än ensamstående?

Hur ser du på det som andra aktörer (exempelvis socialtjänst, frivilligorganisationer) gör i dessa situationer?

Lyckas familjer ta sig ur denna typ av hemlöshet med er hjälp? Vad händer sen?

Hur ser du på risken att falla tillbaka i hemlöshet när man har funnit sig i den situationen tidigare?

Finns det någon form av förebyggande insatser i denna verksamhet?

Hur definierar du situationen som de boende är i?

Finns det vård kopplat till boendet? Stöd?

Hur tror ni hemlösheten påverkar familjerna? Familjelivet? Måendet? Barnen?

Vad finns det för hjälp att få?

Vilken hjälp behövs?

Vilken hjälp efterfrågas?

Hur ser du på din funktion/roll i detta sammanhang?

Vad kan du göra? Vad kan du inte göra?

Positivt och negativt?